

Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců

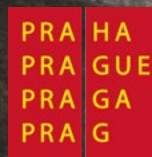
PRAHA METROPOLE VŠECH

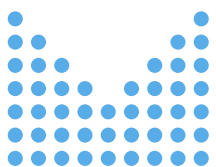

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

INTEGRAČNÍ
CENTRUM
PRAHA

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**INTEGRAČNÍ
CENTRUM
PRAHA**

Dokument byl vytvořen v rámci projektu Praha - metropole všech 2021 realizovaného hl. m. Praha a spolufinancovaného MV ČR.

OBSAH

Seznam použitých zkratk.	4
Úvodní slovo.	5
Manažerské shrnutí.	6
Úvod	7
Struktura dokumentu a používané pojmy	8
Vize	9
Kontext	10
Proces aktualizace koncepce	18
PRIORITA 1: Institucionální zázemí a infrastruktura	21
PRIORITA 2: Mnohostranná spolupráce	26
PRIORITA 3: Služby pro cizince	31
PRIORITA 4: Vzdělávání.	36
PRIORITA 5: Soužití	42
PŘÍLOHA: Přehled organizací a institucí spolupracujících na aktualizaci pražské koncepce.	45

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CIC	Centrum pro integraci cizinců, o. p. s.
COVID-19	Coronavirus disease 2019, koronavirové onemocnění 2019
CS	cílové skupiny
ČR	Česká republika
HMP	Hlavní město Praha
ICP	Integrační centrum Praha o. p. s.
IKP	interkulturní práce
INTEGRA	Projekt Integrated Community, Probation and Prison Services Radicalisation Prevention Approach (Integrovaný přístup k prevenci radikalizace v komunitních, probačních a vězeňských službách)
IPR	Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Komise DOT	Komise Rady hlavního města Prahy pro udělování grantů v oblasti národnostních menšin a integrace cizinců
Komise IC	Komise Rady hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců
MČ	městské části
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NMC	Oddělení národnostních menšin a cizinců Magistrátu hlavního města Prahy
NNO	nestátní neziskové organizace
OMJ	odlišný mateřský jazyk
OMM MHMP	Odbor médií a marketingu Magistrátu hlavního města Prahy
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OPU	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z. s.
PER MHMP	Odbor personální Magistrátu hlavního města Prahy
PPMČ	Poradní platforma zástupců městských částí Praha 1 – 22, Praha – Libuš a Magistrátu hlavního města Prahy k oblasti integrace cizinců
PPOŠ	Poradní platforma zástupců odborů školství k tématu vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem
PRI MHMP	Odbor projektového řízení Magistrátu hlavního města Prahy
RHMP	Rada hlavního města Praha
ROZ MHMP	Odbor rozpočtu Magistrátu hlavního města Prahy
RPP	Regionální poradní platforma
SIMI	Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.
SMART	kritéria stanovování cílů v projektovém řízení: Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound (konkrétní, měřitelný, dosažitelný, realistický a ohraničený v čase)
SML MHMP	Odbor školství, mládeže a sportu Magistrátu hlavního města Prahy
SŠ	střední škola
SOÚ AV ČR	Sociologický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.
SOV MHMP	Odbor sociálních věcí Magistrátu hlavního města Prahy
SWOT	metoda strategické analýzy: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby)
ÚMČ	úřad městské části
VÚPS	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, veřejná výzkumná instituce, v. v. i.
ZHMP	Zastupitelstvo hlavního města Prahy
ZŠ	základní škola

ÚVODNÍ SLOVO

MgA. Hana Třeštíková **radní hl. m. Prahy**

Během strategického období 2018–2021 se integrační politika hl. m. Prahy poměrně zásadním způsobem posunula vpřed napříč prioritami a cíli stanovenými v poslední koncepci. Praha aktivně a dlouhodobě podporuje městské části v rozvoji jejich vlastní integrační politiky, protože si jsme vědomi, že aktivní přístup k integraci na lokální úrovni je zcela klíčový. Praha se stala v oblasti integrace cizinců aktivním partnerem dalších měst v mezinárodní síti Eurocities, díky úzké spolupráci s Integračním centrem Praha a dalšími aktéry z neziskového sektoru jsme výrazně pokročili i ve větší otevřenosti magistrátu i našich zřizovaných organizací vůči cizincům a obecně osobám s migrační zkušeností. Díky spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR jsme vytvořili nástroj pro monitoring situace žáků s odlišným mateřským jazykem na základních školách, abychom do budoucna mohli cíleně a efektivně podporovat MČ i samotné školy při vzdělávání těchto dětí.

Integrace cizinců je ovšem dlouhodobý a živý proces, tudíž před námi stále stojí i mnoho výzev a úkolů, které je třeba v nastávajícím strategickém období řešit. Zásadní je dále pokračovat v harmonizaci městských strategií, aby se řešení otázek spojených se stále rostoucí cizineckou populací stalo přirozenou součástí všech relevantních agend. To se samozřejmě neobejde i bez aktivního posilování a zvyšování kompetencí odborů MHMP i městem zřizovaných organizací. Důležité je, abychom jako hl. m. Praha dále podporovali a rozvíjeli pokojné soužití a vzájemné porozumění mezi cizinci a majoritní společností.

Právě úsilí o to, aby kulturní a národnostní rozmanitost obyvatel Prahy zůstala i nadále zdrojem dalšího obohacení a rozvoje hlavního města, představuje jeden z ústředních motivů naší vize pro nastávající strategické období – vize Prahy jako metropole všech.

Mgr. Ondřej Mirovský, M.EM **předseda Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců**

Jsem rád, že jste právě otevřeli aktualizovanou Koncepci hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců, která vás seznámí s prioritami Prahy v této oblasti. Praha jde v integraci cizinců dlouhodobě po úspěšné cestě, kdy navazujeme na historický kontext města, kde se odjakživa setkávaly a prolínaly různé národy a mnohá náboženská vyznání. Jsme proto plně připraveni a otevření pomáhá všem nově příchozím s procesem integrace, který je klíčový pro úspěšné zapojení do nového prostředí.

Pevně doufám, že koncepce bude funkčním vodítkem pro ty, kteří se na integraci cizinců podílejí svou každodenní prací a věřím, že díky tomuto dokumentu bude Praha i nadále pokračovat po té úspěšné cestě, na kterou se v oblasti integrace cizinců před osmi lety vydala.

MANAŽERSKÉ SHRUTÍ

Cizinci dnes tvoří přibližně pětinu obyvatel hlavního města Prahy a žije zde takřka třetina všech cizinců pobývajících na území celé ČR. Migrace cizinců do hlavního města s sebou nese nepopíratelné výhody, ovšem takřka permanentně narůstající počet cizinců, kterého jsme od revoluce v roce 1989 svědky, s sebou samozřejmě nese určitá rizika, kterým je třeba aktivně předcházet. Tato Koncepce se tak ve svých prioritách zaměřuje nejen na další využití a rozvoj potenciálu zahraniční migrace, ale i na prevenci a řešení rizikových faktorů, které jsou s tímto fenoménem spojené.

Jedním z klíčových dlouhodobých cílů a potřeb ve vztahu k cizinecké populaci žijící v Praze je strategický mainstreaming, tedy průřezové pokrytí „cizinecké agendy“ napříč relevantními městskými strategiemi a s tím spojená potřeba posílení kapacit pracovníků relevantních odborů a organizací HMP pro práci s cizinci. Toto úsilí jednoznačně koresponduje s trendy, které se již dříve prosadily v jiných evropských městech s výraznější populací cizinců, kde se různé odbory přirozeně věnují v rámci své běžné agendy právě i situaci cizinců a oddělení či odbor pověřený přímo integrací cizinců představuje pro další městské odbory či organizace podpůrnou a koordinační úlohu.

Koncepce se přirozeně nadále zaměřuje i na další zpřístupňování veřejných služeb a obecně organizací HMP cizincům a to jednak cestou zvyšování kompetencí pracovníků ve veřejných a sociálních službách a jednak i zvyšováním informovanosti samotných cizinců o dostupných službách a organizacích v oblasti vzdělávání, kultury, volného času atd. Koncepce tím má řešit nejen otázku sociální soudržnosti, ale i problematiku prevence sociopatologických jevů plynoucích z nedostatečné informovanosti cizinců a nedostupnosti služeb, na něž mají dle zákona nárok.

Ve vztahu k městským částem má Koncepce především doporučující a podpůrnou roli. Praha si stanoví za cíl metodicky i finančně podporovat rozvoj integrace na lokální úrovni a rozvíjet informovanost politické reprezentace i odborů a organizací MČ o situaci v oblasti migrace a integrace a sdílet příklady dobré praxe v integrační politice městských částí. Koncepce

dále cílí na rozvoj mechanismů na přímější zapojení cizinců do samotné implementace a plánování integračních opatření, protože hlas zástupců této cílové skupiny je pro správné nastavení a vyhodnocení jednotlivých opatření nezastupitelný. Obecně je jedním z cílů Koncepce i posílení vzájemné mezi-sektorové spolupráce mezi aktéry, kteří sdílí zájem o cizineckou problematiku a je tedy žádoucí zajistit nejen vzájemnou informovanost, ale i rozvíjet nové formy spolupráce, jež mohou podpořit aktivity Prahy v oblasti integrace cizinců.

Koncepce přirozeně potvrzuje, že Praha bude nadále rozvíjet dobré praxe v oblasti vzdělávání, a to jak dětí, tak i mládeže. Bude pokračovat a dále se systematizovat podpora pro školy i samotné děti a rodiče v rámci základního a mateřského školství, v němž se bude třeba adaptovat i na nový systém jazykové přípravy spuštěný v roce 2021 MŠMT. Ve vztahu ke středním školám, které jsou zřizované přímo HMP a které jsou předstupněm adekvátního profesního uplatnění, je zcela zásadní předcházet školní neúspěšnosti cizinců či mládeže s OMJ spočívající mnohdy jen v jazykové bariéře, kterou je ovšem možné překonat a zajistit tak kvalitní podmínky pro další uplatnění ve společnosti. Koncepce se proto bude intenzivněji zaměřovat i na oblast středoškolského vzdělávání a saturování potřeb škol i samotných studentů s OMJ.

Jedním z ústředních cílů Koncepce je i podpora tolerantního soužití majoritní společnosti a cizinců. S ohledem na často negativní či obranný veřejný diskurz ve vztahu k cizincům a migraci, je nezbytné, aby Praha v této oblasti aktivně komunikovala s širokou veřejností a rozvíjela tak informovanost majority a prostřednictvím otevřené společenské debaty o migraci a integraci posilovala společenskou soudržnost a vzájemné porozumění ve stále národnostně i nábožensky diverzifikovanější společnosti hlavního města Prahy.

Předkládaná Koncepce je v souladu s vládní Aktualizovanou koncepcí integrace cizinců 2016 – Ve vzájemném respektu. Její detailní rozpracování včetně harmonogramu plnění aktivit jednotlivých opatření a finanční náročnosti bude součástí dvouletých navazujících akčních plánů.

ÚVOD

*„Praha udržuje svou sociální soudržnost a je městem,
které spojuje lidi všech generací, národností a sociálních skupin...“*

Být městem, které spojuje. To je jedna z pěti nejdůležitějších vlastností, jimiž autoři Strategického plánu hlavního města Prahy popsali vizi svého domova v roce 2030. Aby se Praha stala místem, kde lidé žijí spolu, a ne vedle sebe. Aby byla metropolí všech.

O atraktivitě Prahy jako místa k životu svědčí rostoucí počet lidí, kteří se rozhodli v Praze usadit. A to jak lidí České republiky, tak těch ze zahraničí. Tuto přitažlivost potvrzují i různá srovnání měst z celého světa, v nichž se Praha umísťuje na důstojných místech.

Rostoucí počet obyvatel z různých zemí, z různých kultur a mluvících odlišným jazykem s sebou přináší řadu výzev. Rostoucí výzvy si vyžádaly koncepční přístup, a tak se ve spolupráci města, neziskových organizací a partnerských institucí státní správy v roce 2013 zrodila Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců.

Výsledkem je vize popsaná **pěti vzájemně propojenými strategickými cíli** podle toho, jakou bychom Prahu chtěli mít a jakou Prahu potřebujeme, má-li se nám v ní všem žít dobře. V době příští aktualizace bychom tedy měli žít v Praze, o níž bude platit následující:

- » **Praha má systémový přístup k implementaci a rozvoji integrační politiky.** Koordinovaný přístup je pro úspěch zásadní. Instituce a orgány zodpovědné za implementaci potřebují vědět, co mohou a mají dělat, mít na to zdroje a kvalitní informace potřebné k rozhodování.
- » **Praha, její úřady a organizace jsou otevřené a přístupné všem Pražanům a jsou aktivně propojené s dalšími aktéry.** Integrace je mnohostranný proces a pro jeho úspěch je potřeba tyto strany zapojit. K tomu instituce potřebují podporu v kompetencích, možnost učit se od jiných, a ostatní strany příležitost aktivně se zapojit.
- » **Praha zajišťuje dostupnost sociálních a veřejných služeb všem svým obyvatelům.** Poskytovatelé služeb potřebují kapacity ke komunikaci se svými klienty i v jiných jazycích a mít zpětnou vazbu k potřebám klientů, aby mohli pružně reagovat. A klienti zas musí vědět, jaké podpory mohou využít.
- » **Praha zajišťuje plnohodnotný a rovný přístup ke vzdělávání všem svým obyvatelům.** Stejně jako je dostupnost služeb klíčová pro integraci dospělých, je inkluzivní vzdělávání zásadní pro integraci dětí. S rostoucím počtem dětí a žáků pocházejících z odlišného prostředí rostou i nároky na školy a jejich zřizovatele. A ti potřebují podporu kapacit a dovedností se s touto výzvou vypořádat.
- » **Praha se otevřeně hlásí ke své vizi Praha – metropole všech a aktivně rozvíjí společenskou soudržnost.** Aby Praha byla jednou, živoucí komunitou, je potřeba předcházet předsudkům na jedné straně a uzavírání se do vlastních komunit na druhé straně. K tomu je zapotřebí podporovat rozvoj občanské společnosti a komunikovat sdílené hodnoty.

1

STRUKTURA DOKUMENTU A POUŽÍVANÉ POJMY

Následující dokument představuje Prahu takovou, jakou bychom ji chtěli v blízké budoucnosti mít. Naznačuje také cestu, kterou jsme se rozhodli ubírat, abychom se k této vizi dostali. Vize je shrnuta ve třech větách na následující straně. V další kapitole následuje kontext, z něhož jsme při tvorbě aktualizované Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců vycházeli. Zahrnuje strategické dokumenty, na něž navazujeme, a nastínění zdrojů dat, s nimiž pracujeme. Kontext je následován krátkým popisem procesu aktualizace, včetně zapojených aktérů. V hlavním textu jsou uvedeny jen ty nejdůležitější nebo nejzajímavější údaje, které jsme při tvorbě Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců využili. Následující text nicméně odráží pouze malou část práce, kterou desítky lidí z nejrůznějších organizací a institucí společně odvedli, aby tento dokument vznikl. Seznam institucí a organizací, jejichž zástupci se na přípravě podíleli, je uveden v příloze.

V dalších pěti kapitolách jsou rozpracovány jednotlivé priority. Každá priorita je nejdříve stručně představena a výčtem strategických cílů je popsáno, čeho má být v dané oblasti dosaženo. Následuje seznam nejdůležitějších silných a slabých stránek, příležitostí a aktérů integrace hlavního města Prahy, které pomáhaly při rozhodování, na co se v dané prioritě zaměřit. Každá priorita je dále rozčleněna do podoblastí s vlastními díl-

čími cíli, návrhy opatření k naplňování dílčích cílů, a vlastníků opatření, kteří je budou realizovat. Na uvedená opatření pak budou navazovat akční plány.

V dokumentu je používána řada zkratk, které jsou vysvětleny v příslušné sekci, nicméně některé pojmy si zaslouží vlastní vysvětlení. V textu je Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců nejčastěji zkracována jako Koncepce. Hlavní město Praha, tedy souhrn entit definovaný v Zákoně č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze a zahrnující například zastupitelstvo, Radu či Magistrát, je zde pro jednoduchost a plynulost textu často zkracován jako „Praha“. Tedy ne pouze jako geografické označení („cizinci žijící v Praze“), ale i jako souhrn entit s vlastní subjektivitou, zájmy a schopností jednat („Praha rozvinula“, „Praha má“). V tabulkách, kde je prostor menší a koncentrace zkratk vyšší, je pro souhrn těchto entit používána zkratka „HMP“, stejně jako v místech, kde je potřeba zdůraznit, že jde o zkrácení sousloví „hlavní město Praha“ nebo jako kontrast k městským částem. U oficiálních názvů se vyskytuje zkratka „hl. m. Praha“ podle původního znění. Pro jednoduchost je také využíváno generického maskulina, ačkoliv vždy počítáme se všemi bez ohledu na pohlaví, pokud není specifikováno jinak. Pojmy „cizinec“ a „migrant“ jsou zde uváděny jako synonyma.

VIZE

Praha v roce 2027

Hlavní město Praha je v roce 2027 otevřenou a progresivní metropolí 21. století, která reflektuje a uspokojuje potřeby a zájmy všech svých obyvatel bez rozdílu. Svou integrační politikou Praha míří nejen na migranty a svým rovným přístupem je městem svobodné a přirozené žité diverzity.

Díky své různorodosti a otevřenosti Praha prosperuje a je kvalitním místem pro život všech Pražanů.

3

KONTEXT

Východiska Koncepce HMP

Strategické dokumenty

Česká republika se ve své **Strategii migrační politiky** zavázala zajistit občanům klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabránit vzniku negativních sociálních jevů. Toho by mělo být dosaženo tím, že bude udržovat a rozvíjet proaktivní integrační politiky na národní, regionální i lokální úrovni. Právě na regionální a lokální úrovni se své role ujímá MHMP k naplňování cílů, které si tato strategie předsevzala. Cílů, jako podpora začleňování cizinců s respektem k jejich důstojnosti nebo zajištění dostatečné informovanosti cizinců i veřejnosti o otázkách migrace, uprchlictví a integrace cizinců.

Dalším ze strategických dokumentů s platností pro celou ČR, z nichž pro Prahu vyplývají vodítka pro integrační úsilí, je aktualizovaná **Koncepce integrace cizinců – ve vzájemném respektu**. Podle ní je úkolem integrační politiky vytvářet cizincům podmínky pro jejich začlenění do společnosti a vyvolávat a podporovat jejich aktivní participaci. Zároveň se v ní předpokládá osvěta majority zaměřená na poznávání života cizinců, kultury a zvyklostí zemí jejich původu. Oboje se v kontextu Prahy promítá do priority Koncepce *Soužití*.

Zatímco národní Koncepce integrace cizinců zdůrazňuje zapojení občanské společnosti i státních institucí na národní, regionální a lokální úrovni, pražská Koncepce k tomu přidává v prioritě *Mnohostranné spolupráce* i mezinárodní úroveň. Spolupráce se zahraničními partnery pomáhá přenosu dobré praxe od těch, kteří čelí obdobným výzvám a již našli funkční řešení. Navíc mnohé problémy mají nadnárodní charakter a je efektivnější koordinovat jejich řešení i s partnery v zahraničí.

Národní koncepce integrace předpokládá diversifikované financování integrace, budování kapacit státní správy a zvyšování interkulturních kompetencí pracovníků zapojených organizací. Pracuje dále i s intervencí mimo jiné založenou na datech jako analýzy života jednotlivých komunit, sídelní segregace, postavení žen-migrantek ve společnosti, bariéry integrace, či indikátorech integrace. Posilování kapacit, diverzifikaci zdrojů a politiky založené na datech a důkazech pražská Koncepce integruje v jedné průřezové prioritě, *Institucionální zázemí a infrastruktura*.

Podpora vzdělávání v interkulturních kompetencích pro efektivní komunikaci mezi cizinci a majoritou se promítá i do priorit *Vzdělávání* a *Služby pro migranty*. V těch je cílem na jedné straně zlepšit připravenost poskytovatelů služeb a vzdělávacích zařízení s klienty efektivně jednat (jazykové

a interkulturní kompetence, zázemí, kapacity) a na druhé straně zvyšovat kapacity klientů tyto služby využívat (informovanost, dostupné poradenství, schopnost dorozumět se v českém jazyce).

Praha jakožto region s největším počtem i podílem cizinců na obyvatelstvu přirozeně soužití s cizinci a jejich integraci řeší ve svých vlastních koncepčních materiálech. V roce 2000 byl vytvořen komplexní programový dokument formulující představu o budoucím ekonomickém, sociálním a prostorovém rozvoji města: **Strategický plán hlavního města Prahy**. Vizi strategického plánu od začátku byla a stále je sociální soudržnost města. A to ať už posilováním vzdělávání jako nástroje integrace, podporou sociální integrace rozvojem komunitního života nebo lepším zapojením do trhu práce a posilováním služeb, které cizinci využívají. Strategický plán je každých osm let aktualizován a Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců tak již vznikala synergiicky se Strategickým plánem a jeho aktualizacemi.

Ve vztahu k současně platné verzi Strategického plánu (aktualizace 2016) reaguje Koncepce na jeden z jeho strategických směrů (Soudržná a zdravá metropole), neboť jej spolu s akčními plány, tedy podřízenými strategickými dokumenty, rozpracovává s cílem integrovat děti cizinců i dospělé cizince prostřednictvím vzdělávání, institucionálně podporovat služby pro cizince a zapojit majoritu do integračního procesu. V oblasti strategického cíle územní soudržnosti by měla napomáhat Koncepcí rozpracovaná mnohostranná spolupráce a učení se z pozitivních i negativních zkušeností z jiných států, které budou bránit vzniku segregovaných a separovaných lokalit.

Vzhledem k tomu, že cíle v integraci cizinců v Praze se prolínají s politikami v různých oblastech, je toto téma z různých pohledů a v různé míře reflektováno v řadě dalších strategických dokumentů hlavního města Prahy. Oblast vzdělávání cizinců a dětí a žáků s OMJ a příslušná opatření korespondují úzce s **Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2020–2024**. Opatření v oblasti dostupnosti sociálních služeb pro cizince a identifikace potřeb této cílové skupiny je zase prováděna se **Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb na území HMP pro období 2019–2021**. Opatření na podporu vzájemného soužití majority, národnostních menšin a cizinců, a prevence xenofobního chování reagují také na potřeby vyjádřené v **Koncepci prevence kriminality hl. m. Prahy na léta 2017 až 2021**.

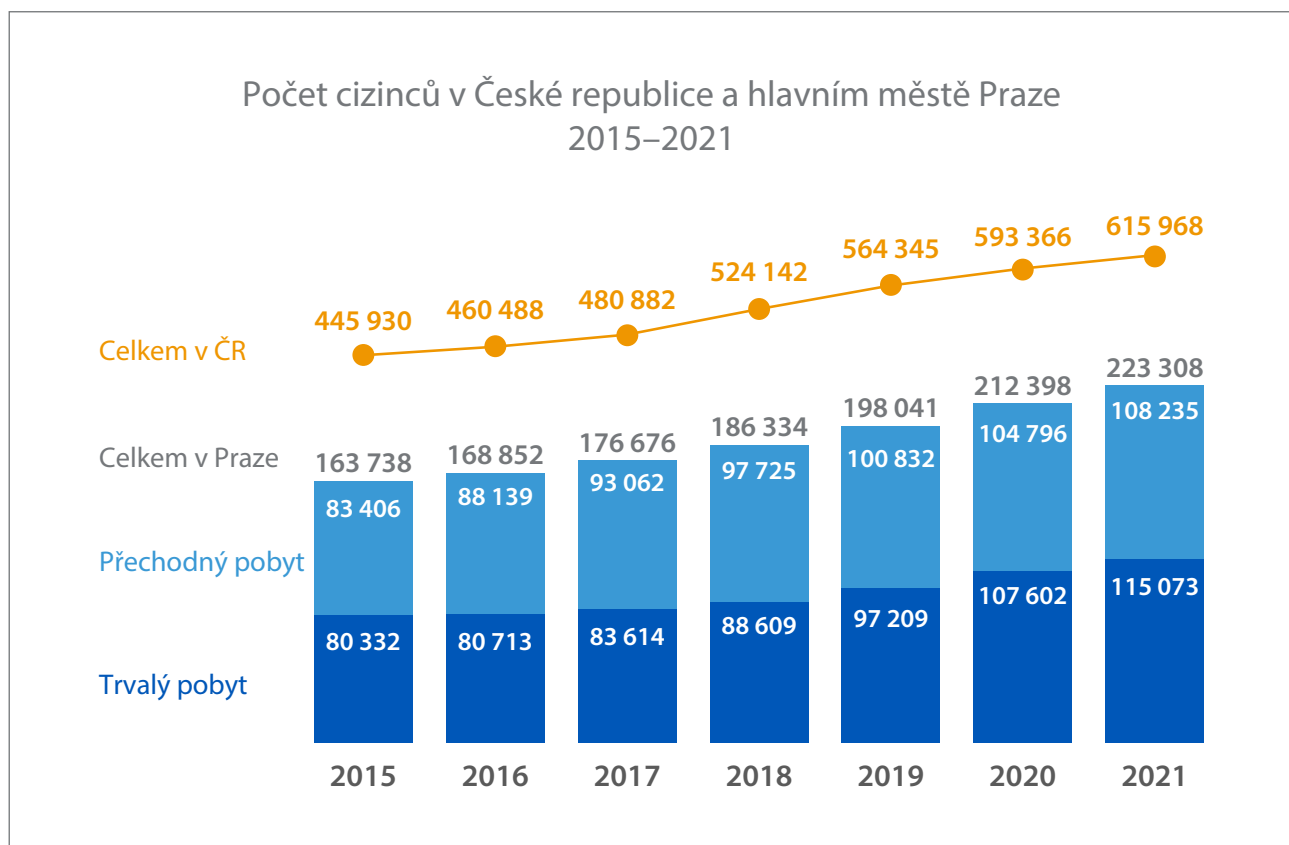
Cizinci v Praze

Demografie

Výběr priorit Konceptce vychází nejen z toho, že jsou na ně zaměřeny národní strategie, ale především ze situace v Praze samotné. Dlouhodobě je více než třetina všech cizinců žijících v ČR soustředěna právě v Praze, kde tvoří takřka 16 % obyvatel. Tedy každý šestý obyvatel Prahy je cizinec.

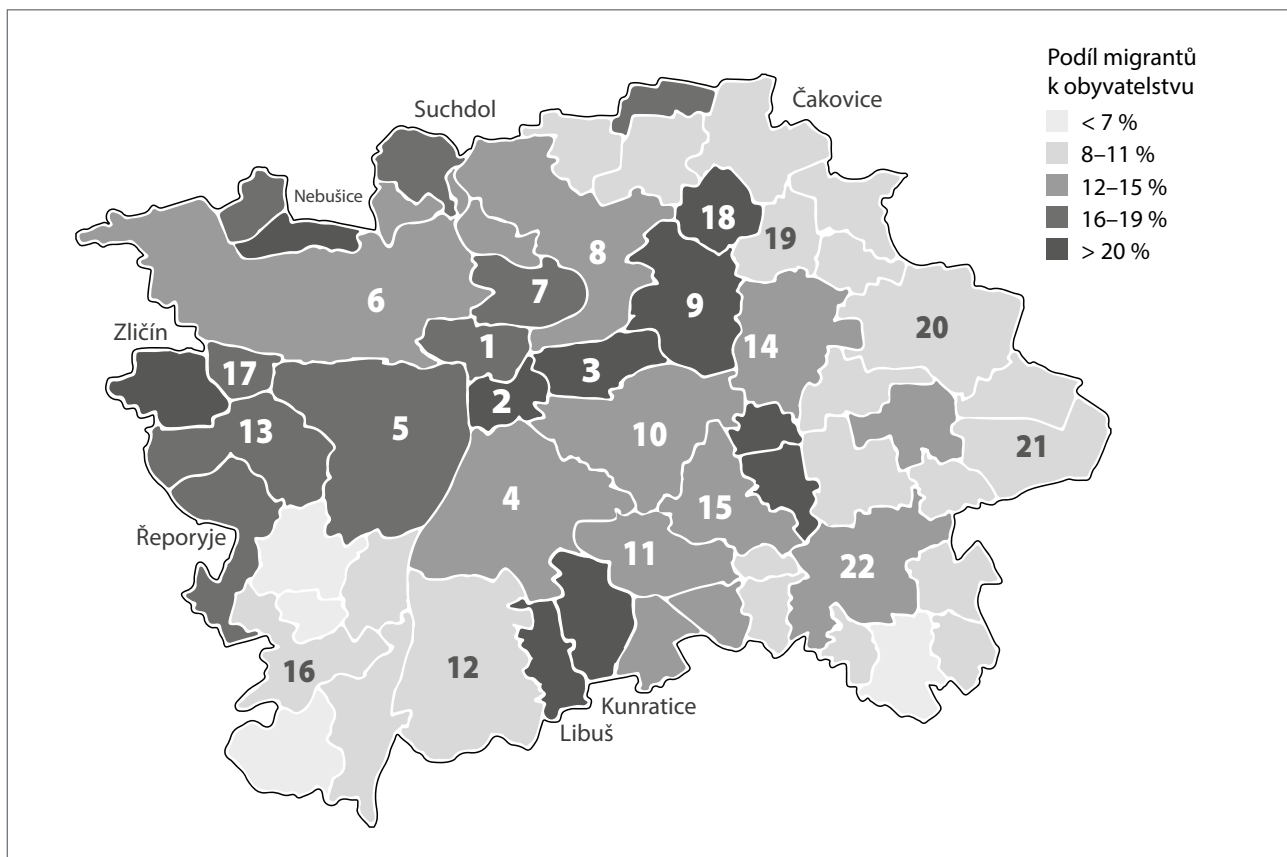
Ačkoliv se 16 % nemusí zdát hodně, v absolutních číslech jde o vysoké číslo. V době aktualizace Konceptce tak v Praze žilo přes 223 000 cizinců. Navíc těchto 16 % není rozprostřeno rovnoměrně po území Prahy a různé městské části nesou různé velké břímě související s bezbariérovostí služeb tak, aby je mohli využívat všichni obyvatelé. Nejméně pět městských částí má podíl obyvatel-cizinců přesahujících jednu pětinu a v Praze-Nebošicích je to dokonce jedna třetina.

Situaci znesnadňuje také fakt, že žádná z národností v Praze ani v jednotlivých městských částech výrazně nepřevažuje. Nejvíce cizinců žijících v Praze pochází z Ukrajiny (26 %), Slovenska (15 %), Ruska (12 %) a Vietnamu (6 %). Ostatní do Prahy přišli z nejrůznějších zemí světa a žádná další národnost netvoří větší skupinu. Na jednu stranu **lze konstatovat**, že zde zatím nevznikají uzavřené a územně koncentrované komunity, **třebaže v některých lokalitách koncentrace určitých národností výrazněji stoupá (např. MČ Praha 13, MČ Praha 14)**. Na druhou stranu se pracovníci institucí a veřejných služeb musí vypořádávat s rozmanitými situacemi vyplývající ze skutečnosti, že cizinec žijící v Praze může být odkudkoliv. Nestačí se tedy zaměřit na jednu skupinu, ale služby je třeba uzpůsobovat tak, aby byly dostupné pro všechny bez ohledu na původ.

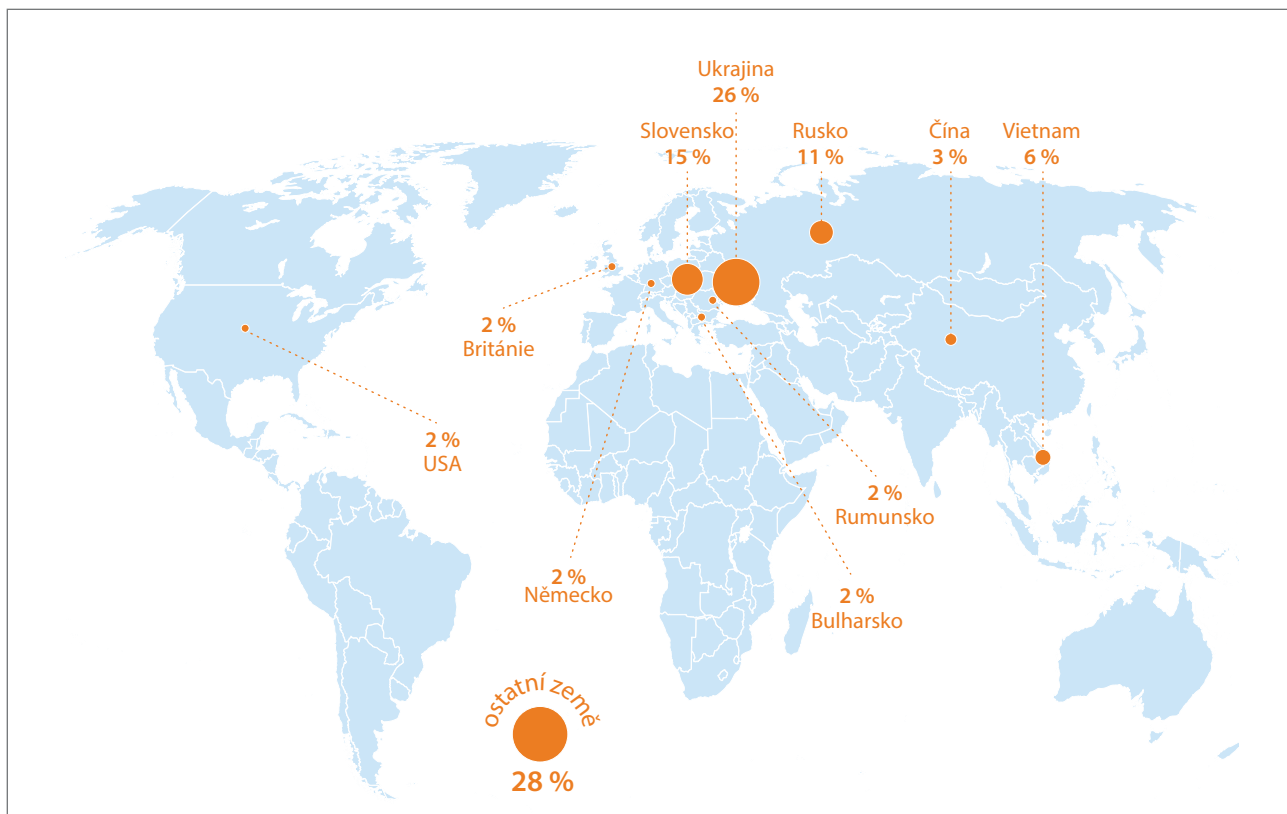
Infografika 1: Vývoj počtu cizinců v Praze a České republice

zdroj: Ministerstvo vnitra, www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx, data jsou vztažena k 1. 1. příslušného roku

Infografika 2: Městské části dle podílu cizinců v Praze

zdroj: Ministerstvo vnitra, www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx, Ředitelství cizinecké policie, 2020, počet cizinců se zaevidovaným pobytem k 1. 1. 2020; Zpracovalo Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s., 2020

Infografika 3: Nejčastější skupiny cizinců v Praze podle státního občanství

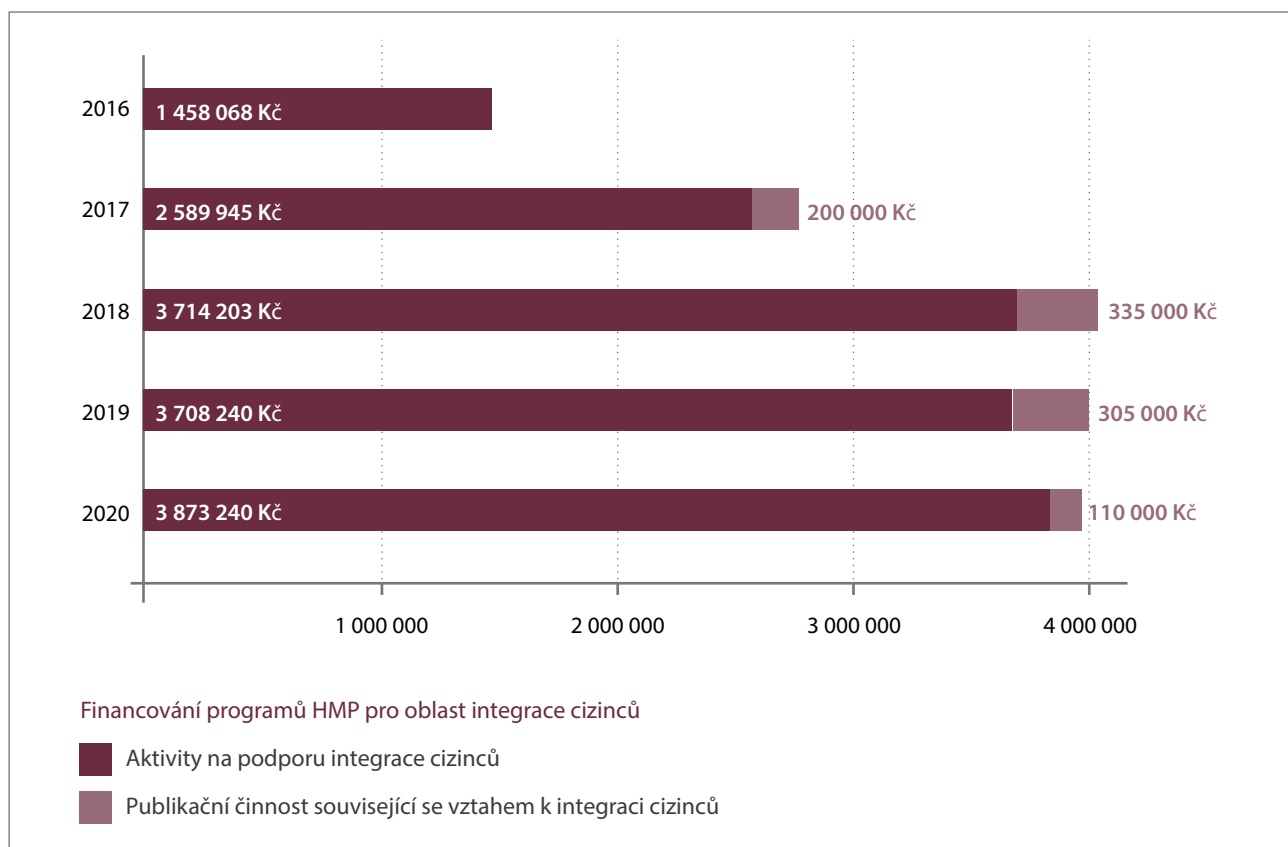
Financování integrace

Vytvářet prostředí pro plynulou a efektivní integraci cizinců je finančně nákladnou záležitostí. V celostním přístupu integrace vyžaduje mj. dostupné kurzy češtiny, podporu škol v integraci dětí a žáků, budování a udržování kapacit veřejných institucí tak, aby jejich služby mohli využívat všichni bez rozdílu původu či podporu komunitního života. Jedním z hlavních zdrojů financování jsou programy Ministerstva vnitra, které má integraci cizinců celonárodně v gesci. V letech 2014–2020 se mezi hlavní zdroje financování zařadily také evropské fondy. Z těch zaměřených přímo na problematiku integrace to byl Azylový, migrační a integrační fond a Fond pro vnitřní bezpečnost. Integrace, podpora komunitního života či vzdělávání patřily také mezi podporovaná témata Evropského sociálního fondu, který v České republice spolufinancoval tři operační programy: OP Zaměstnanost, Výzkum, vývoj a vzdělávání, a OP Praha – pól růstu. Právě OP PPR, který HMP vytvořilo a řídilo, byl jedním z nejdůležitějších příspěvatelem k pražské integrační politice. V roce 2022 však skončí poslední projekty hrazené z tohoto programu a OP PPR nebude mít svého nástupce. Hledání adekvátní náhrady za tyto prostředky je pro následující období jednou z hlavních výzev.

Praha každoročně alokuje finanční prostředky zaměřené na podporu cílové skupiny cizinců, a to v rozpočtu odboru školství mládeže a sportu či odboru sociálních věcí. Největší částku (ve výši 11 až 12 milionů Kč) alokuje v rozpočtu pro oblast integrace cizinců, přičemž v rámci tohoto rozpočtu jsou i finanční prostředky na podporu integrace prostřednictvím programu s názvem **Program v oblasti podpory aktivit integrace cizinců na území hl. m. Prahy**, který se podle zaměření skládá ze dvou částí:

1. Aktivity na podporu integrace cizinců v hl. m. Praze – kulturní, společenská a osvětová činnost, jazyková příprava a komunitní práce,
2. Publikační činnost související se vztahem k integraci cizinců v hl. m. Praze.

V letech 2016–2020 bylo na první část vynaloženo kolem 15,5 milionu Kč a na druhou část asi 970 tisíc Kč. V roce 2022 se na obě části předpokládá opět rozpočet ve výši 4 miliony Kč.

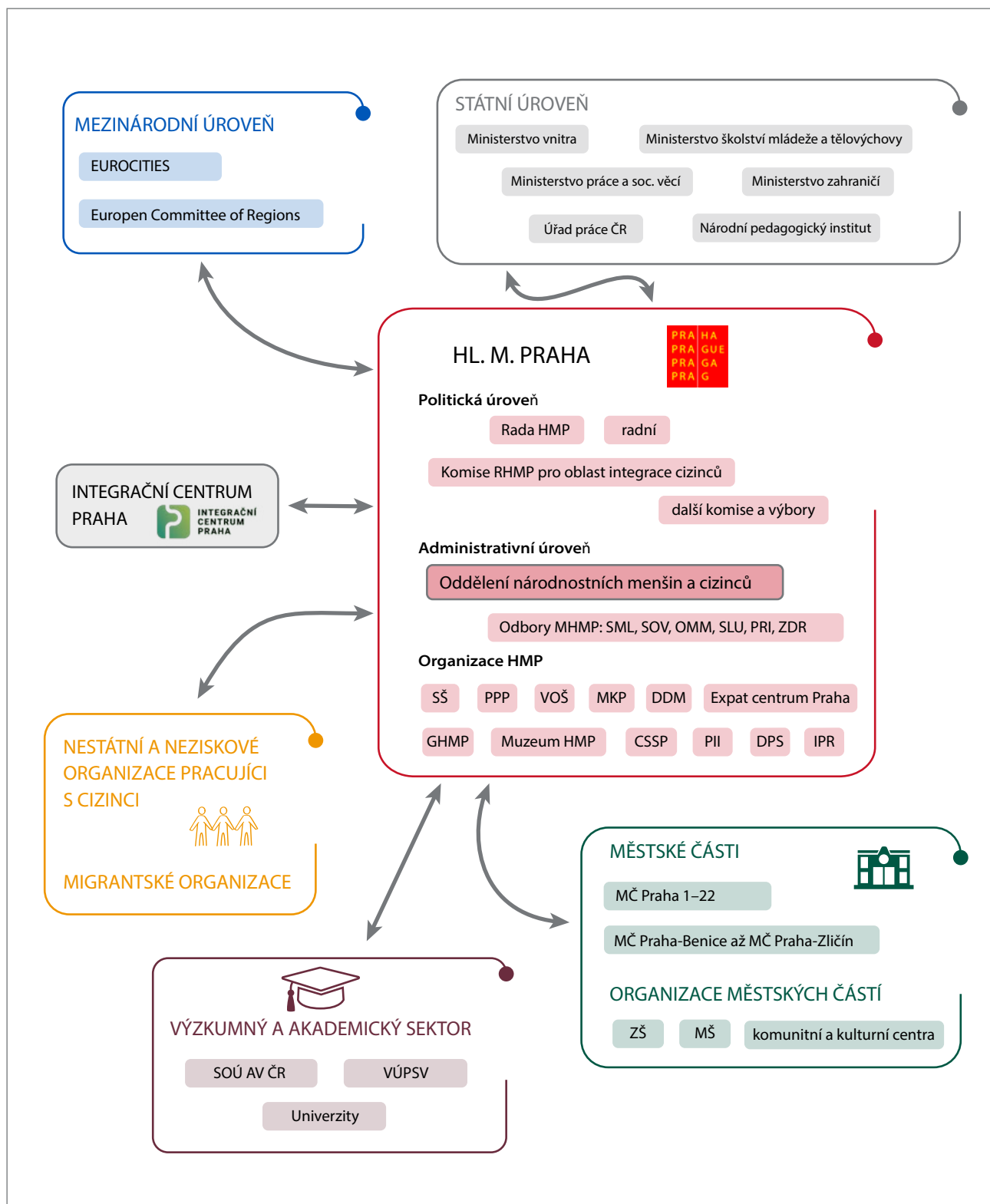

Infografika 4: Vývoj financování dotačních programů HMP pro oblast integrace cizinců (2016–2020), zdroj MHMP

Aktéři integrace a jejich spolupráce

Za každou statistiku o migraci jsou jednotlivci či rodiny, kteří začínají nový život na jiném místě. Orgány státní správy a samosprávy společně s místními partnery v podobě neziskových organizací a výzkumných nebo vzdělávacích institucí hrají klíčovou roli při integraci těchto nově příchozích. A právě mnohostranná spolupráce těchto aktérů je nutná pro to, aby

k integraci docházelo tam, kde jsou lidé: na svých pracovištích, v svých bydlištích a čtvrtích, ve školách, kam posílají své děti, a na veřejných prostranstvích, kde budou trávit svůj volný čas. Za tímto účelem se v Praze v posledních letech rozvinula bohatá spolupráce zainteresovaných stran, která však vyžaduje další prohlubování a rozšiřování.

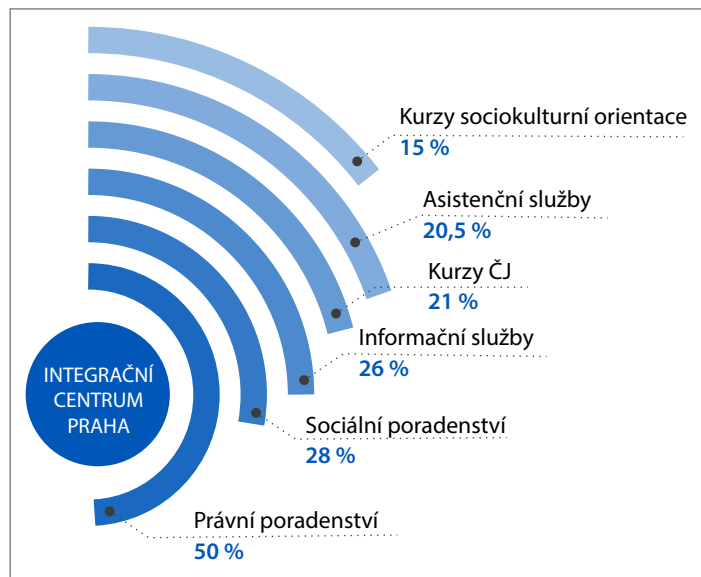

Infografika 5: Spolupráce HMP s dalšími aktéry v oblasti integrace cizinců

Služby pro cizince

V uplynulých letech v Praze zhoustla síť specializovaných služeb sociálního a právního poradenství cizincům. V současné době zde operuje 21 poskytovatelů sociálních služeb zaměřených na cizince, kteří poskytují 32 služeb sociálního poradenství i prevence. Většina těchto poskytovatelů jsou nestátní neziskové organizace. Tyto služby jsou poskytovány terénní, ambulantní i pobytovou formou. Například ICP mezi lety 2012 a 2020 poskytlo své služby více než 22 500 klientům. Zlepšuje se také spolupráce jednotlivých městských částí a MHMP.

Poskytovatelé ze své praxe vnímají rostoucí poptávku po svých službách, kterou ne vždy jsou schopni z kapacitních důvodů uspokojovat. Zkušenosti se strukturou poptávky ze strany cizinců vypovídají o jejich nízké orientaci v prostředí institucionální pomoci o obtížích spojených s jazykovou a kulturní bariérou. Zkušenosti poskytovatelů a dalších zapojených aktérů jsou neocenitelným zdrojem informací, nicméně zde postrádáme systematické mapování potřeb cílových skupin i kapacit poskytovatelů služeb a dalších institucí, s nimiž cizinci přicházejí do styku.

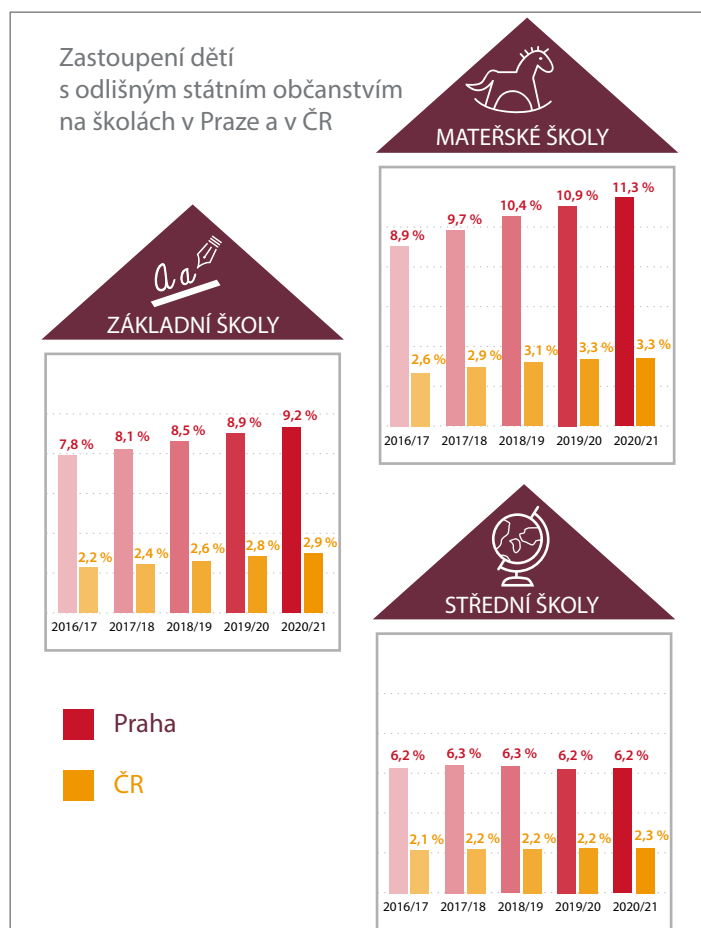

Infografika 6: Využití služeb ICP ze strany cizinců

Vzdělávání

Postupná změna národnostní skladby populace Prahy je zvláště zřetelná, nahlédneme-li do škol. Nejnižší podíl žáků-cizinců v Praze je na středních školách (přes 6 %), na základních školách tento podíl činí přes 9 % a do mateřských škol v roce 2020/2021 chodí přes 11 % dětí-cizinců. Podle průzkumů¹ navštěvuje přes 90 % pražských mateřských škol alespoň nějaké dítě s odlišným mateřským jazykem (ne nutně s cizí státní příslušností) a na dvou třetinách těchto škol jde o pět a více dětí. To už klade zvýšené nároky na personál v organizaci běžného dne, i na komunikaci s dětmi a jejich rodiči. A také 85 % pedagogů na mateřských školách by uvítalo personální a metodickou podporu při organizaci výuky v kolektivu, kde je dítě s odlišným mateřským jazykem.²

Děti, které dnes navštěvují mateřskou školu, budou za pár let v základních školách. A už nyní zhruba polovina žáků s odlišným mateřským jazykem v základních školách vyžaduje intenzivní nebo alespoň střední úroveň podpory.³ Přitom žádného koordinátora inkluze nebo integrace nemá 60 % základních škol v Praze a učitele-specialistu pro výuku češtiny jako druhého jazyka 70 % škol. Přítomnost dětí či žáků s odlišným mateřským jazykem se přitom týká většiny škol a existují podstatné rozdíly a variabilita jak mezi školami, tak v rámci ročníků ve školách. Různorodost v národnosti i počtu příchozích dětí a žáků s sebou přináší tlak na systémové řešení. Současný systém reaguje ex-post, tedy ke zjištění potřebnosti dochází pozdě. Praha v uplynulém období rozvíjela za účelem mapování této oblasti spolupráci např. s SOÚ AV ČR v rámci projektu Škola jako integrační partner, ovšem s ohledem na komplexnost této oblasti bude v dalším rozvoji získávání a vyhodnocování potřebných dat samozřejmě pokračovat i nadále.

Infografika 7: Zastoupení dětí s odlišným státním občanstvím na školách

1 Průzkum MŠMT, kterého se účastnili zástupci 173 pražských mateřských škol, 2021.

2 Výzkum Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. Škola jako integrační partner, 2020.

3 Výzkum Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. Škola jako integrační partner, 2021.

Život cizinců v Praze

Z demografických údajů máme představu, kolik v Praze žije cizinců, a podle jejich věkové struktury je možné v hrubých obrysech odhadovat, jaké jsou či budou jejich potřeby například v oblasti vzdělávání. Zároveň víme, že většina cizinců v Praze je v produktivním věku a ekonomicky aktivních. Z toho lze dovodit, že v běžném životě přicházejí do styku s nejrůznějšími institucemi státní správy a samosprávy, trhu práce, zdravotnictví, vzdělávání atd. K plnění svých povinností a využívání svých práv je pro cizince komunikativní znalost češtiny nutnou, ne však dostatečnou podmínkou.

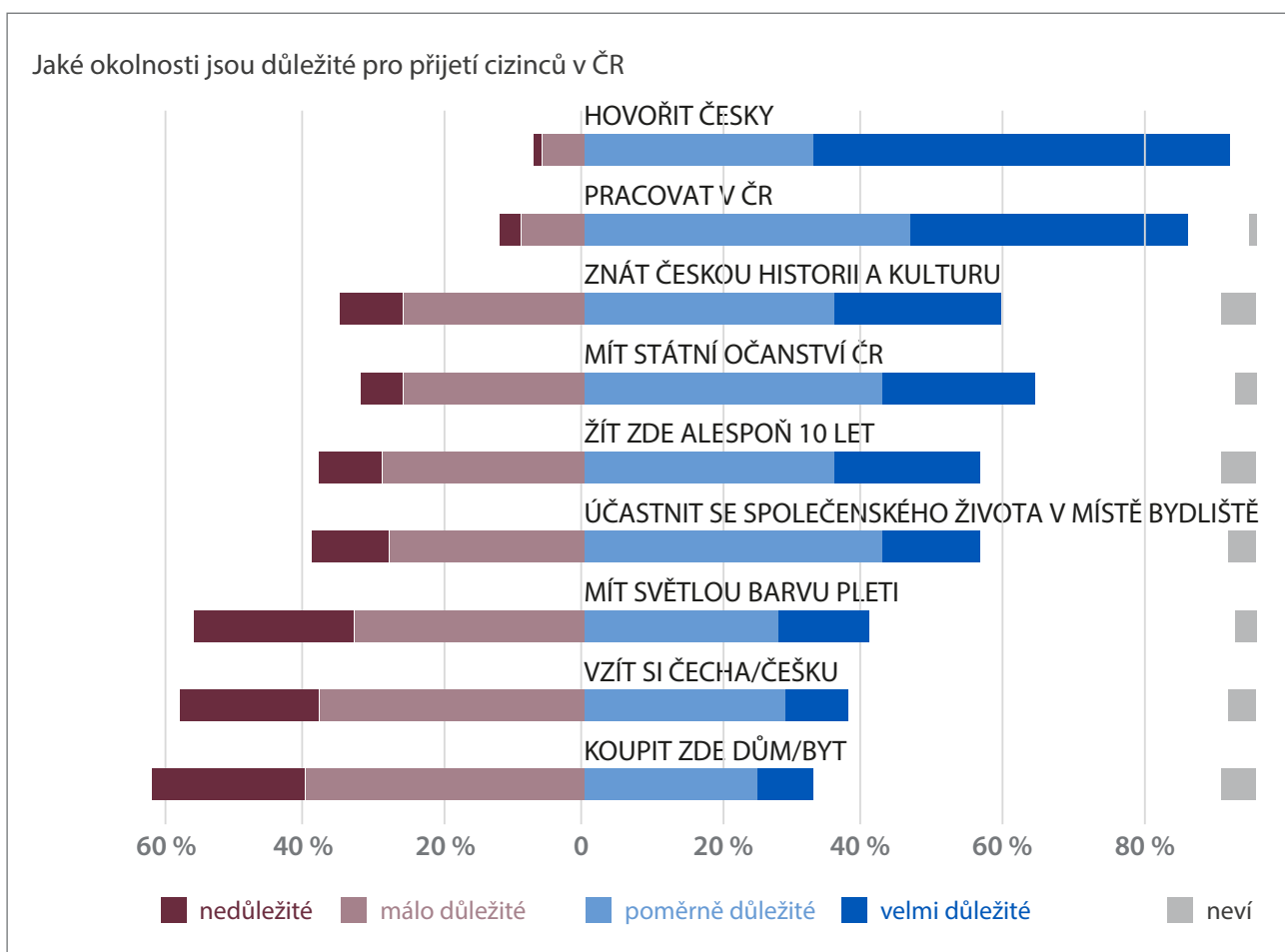
Kromě češtiny se cizinci ve spleť síti svých práv a povinností potřebují vyznat. A na druhé straně poskytovatelé veřejných služeb musí mít na styk s cizinci kapacity a potřebné dovednosti a znalosti. Neefektivita poskytování služeb totiž nedopadá negativně pouze na cizince samotné, ale pokud dojde k nedorozuměním nebo chybám, řešení důsledků pak opět dopadá na poskytovatele služeb a odebírá jim tolik potřebné kapacity.

Dobrá znalost češtiny podporuje integraci i v jiných aspektech. Nejdůležitější okolností pro přijetí cizince z pohledu české ve-

řejnosti je hovořit česky. Mezi další faktory úspěšné integrace patří mít práci v ČR, znát českou historii či kulturu nebo účastnit se společenského života v místě bydliště, pro což je opět znalost místního jazyka klíčová.

O obtížích ve snaze stát se plnohodnotnou součástí komunity pražských obyvatel svědčí částečně i průzkumy mezi cizinci žijícími v Praze. Zatímco v žebříčcích hodnotících infrastrukturu, veřejnou dopravu nebo životní náklady se Praha umísťuje na vysokých místech, přístup místních obyvatel k cizincům lze dle hodnocení charakterizovat jako chladný až nepřátelský.⁴ O postojích Čechů obecně svědčí, že nadpoloviční většina Čechů považuje cizince za příčinu nárůstu kriminality a za zdravotní riziko.⁵ Velká část Čechů si také myslí, že je v ČR cizinců příliš mnoho.⁶

Život cizinců v Praze, jejich problémy a překážky v integraci byly předmětem několika studií, avšak většina z nich je staršího data.⁷ Pro plánování, implementaci a vyhodnocování politiky založené na důkazech bude vyžadovat aktualizaci potřebných analytických podkladů v oblasti služeb a soužití s cizinci, a rozšířit znalostní bázi i o oblasti, které zatím pokryty vůbec nebyly.

Infografika 8: Okolnosti důležité pro přijetí cizinců, zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění

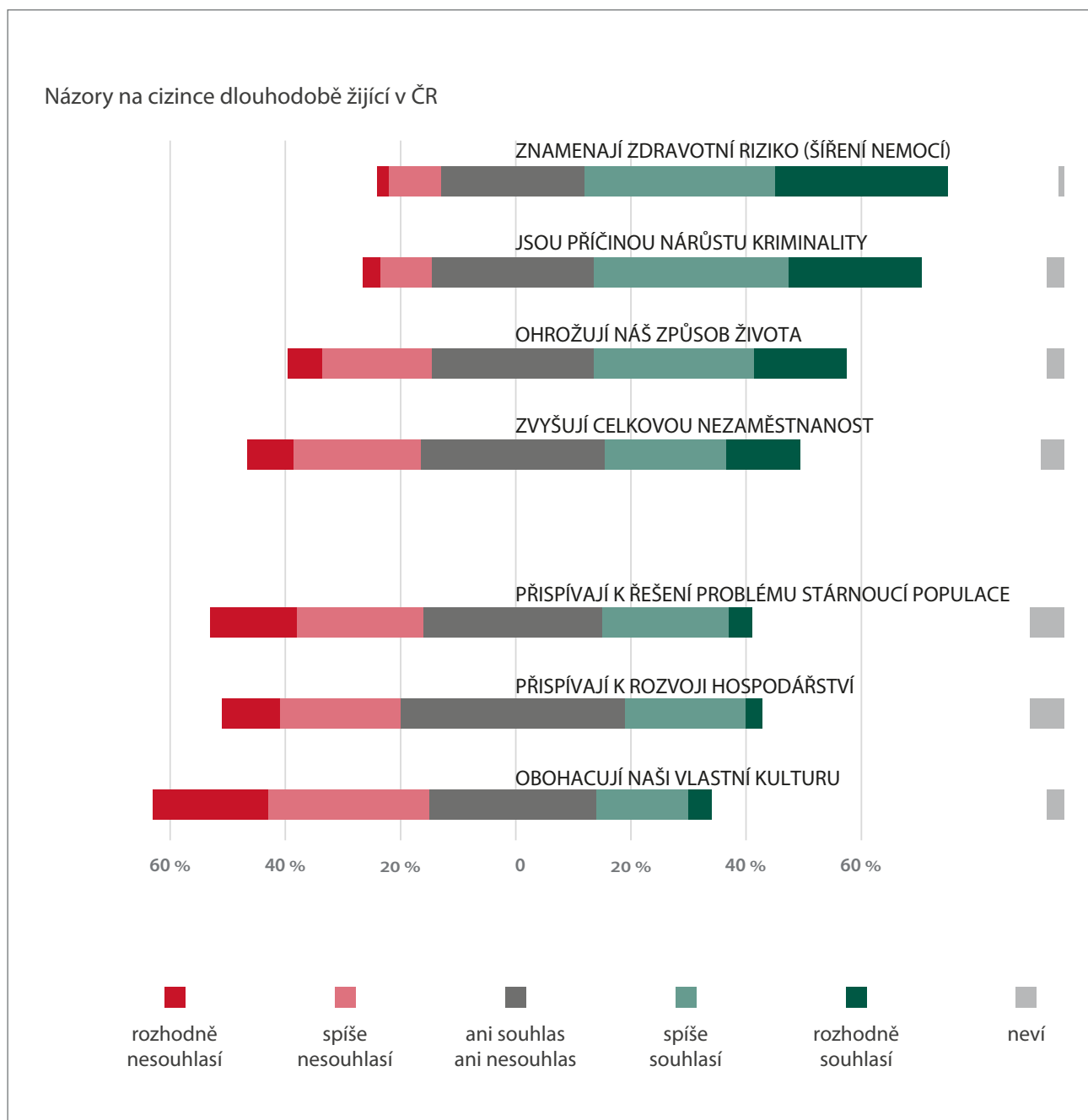
4 InterNations: Expat City Ranking 2020.

5 Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, Postoje české veřejnosti k cizincům, březen 2020.

6 Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, Názory veřejnosti na usazování cizinců v ČR, březen 2020.

7 Např: Leontiyeva, Y., Mikešová, R., Tollarová, B.: *Pražané s cizím pasem. Výsledky výzkumu cizinců a cizinek ze zemí mimo EU žijících v české metropoli*. Praha 2018: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., www.soc.cas.cz/publikace/prazane-s-cizim-pasem nebo Trbola R., Rákoczyová, M. (eds.): *Vybrané aspekty života cizinců v České republice*. Praha 2010: VÚPS, v. v. i., www.cizinci.cz/documents/551336/568661/Vybrane_aspekty.pdf/8c1a7675-1b71-7711-8056-59ea6df95ed2.

Infografika 9: Názory na cizince, zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění

4

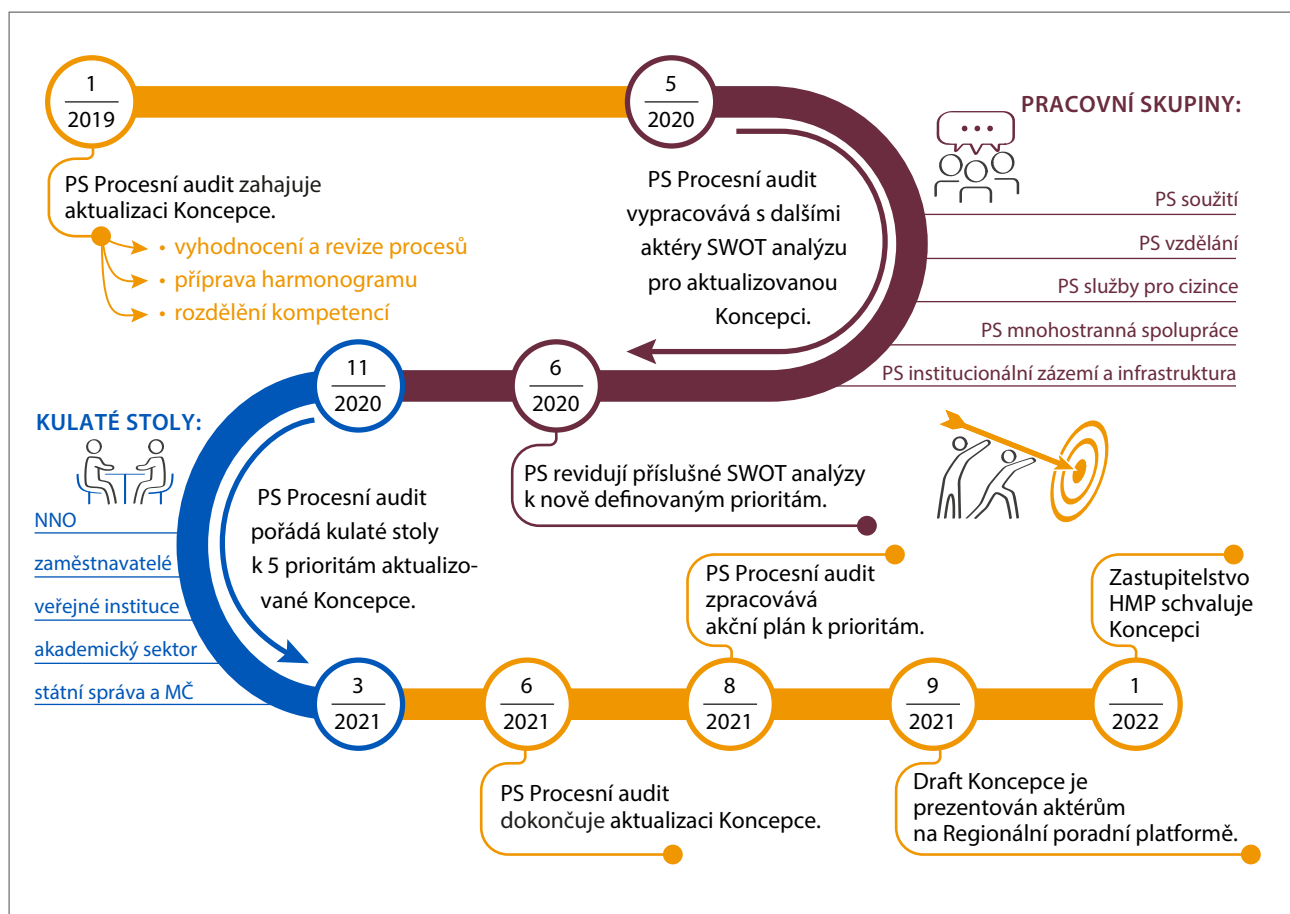
PROCES AKTUALIZACE KONCEPCE

Současná verze Koncepce je již druhou aktualizací Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců. V roce 2012 její vznik moderovalo tehdy nově vzniklé Integroční centrum Praha společně s pracovištěm pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců. První Koncepce i její aktualizace vznikaly participativně, za účasti zástupců státní správy a samosprávy, NNO, migrantských sdružení, školských a vzdělávacích zařízení, mezinárodních organizací či akademické sféry. Místem pravidelných setkání těchto aktérů na poli integrace migrantů je Regionální poradní platforma. K tvorbě současné aktualizace přispělo svým dílem přes 70 osob zastupujících 54 organizací veřejného, neziskového i soukromého sektoru.

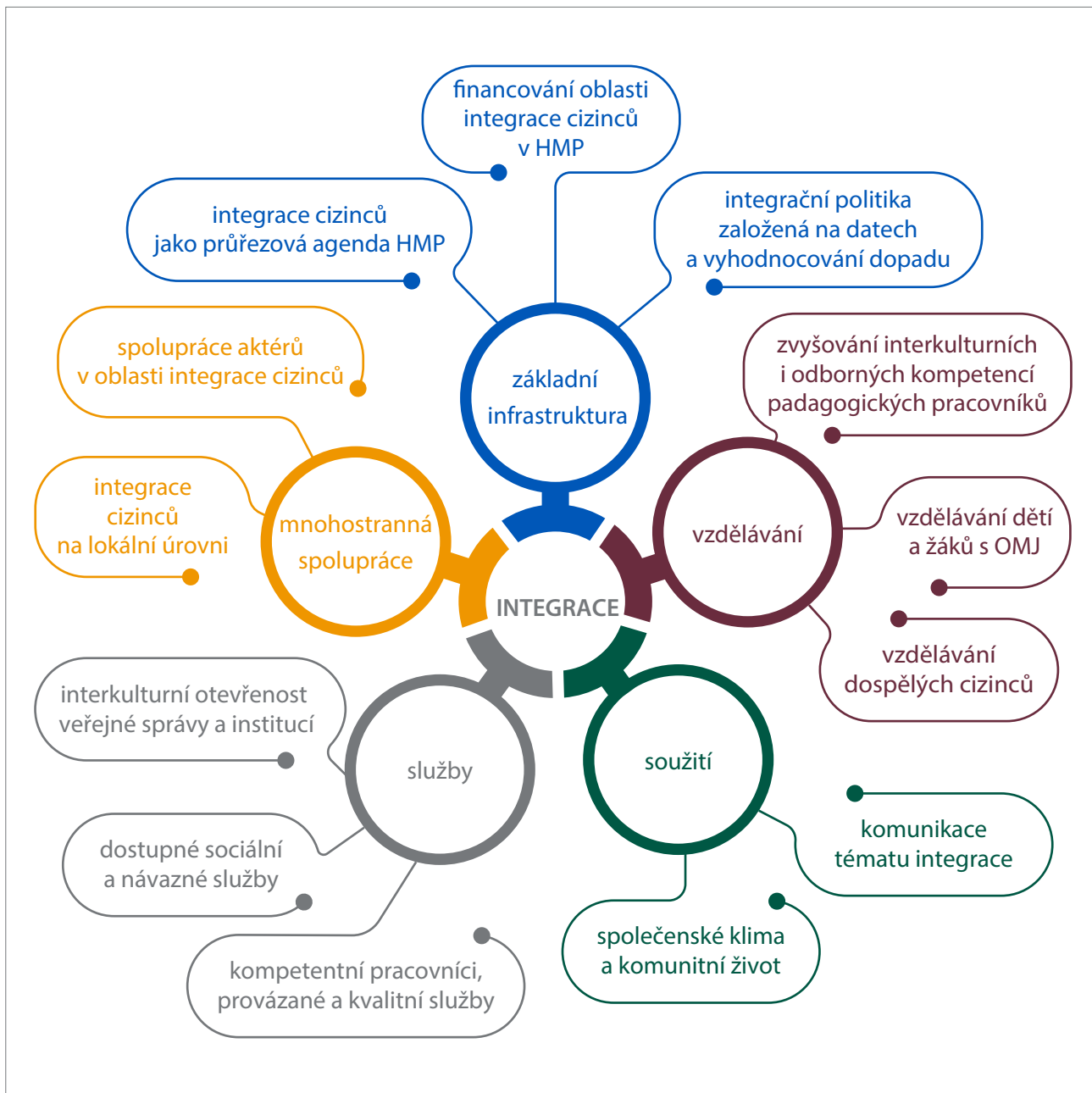
Mnohostranná spolupráce a vzájemný respekt, které jsou nutné pro úspěšnou integraci, se tak skrze participaci mnoha aktérů promítají do přípravy Koncepce, stejně jako do jejich

cílů a implementace. Koncepce tak není jen dokumentem, ale živoucí komunitou sdílejícím stejnou vizi a odhodláním tuto vizi naplňovat.

Stejně jako první aktualizace Koncepce, byla i tato soustředěna na zhodnocení dosažení stanovených cílů, posouzení, zda jsou předchozí priority stále relevantní, popřípadě zvolení nových priorit na základě současných a odhadu budoucích potřeb. Druhá aktualizace Koncepce byla zároveň více než v předchozím případě zaměřena na reflexi. Za tímto účelem byla zřízena pracovní skupina Procesní audit, kde zapojení aktéři řešili revizi procesů, harmonogram postupu prací a rozdělení kompetencí tak, aby výsledkem mohla být aktualizovaná Koncepce založená na důkazech se SMART cíli a s evaluací dosažených výsledků. Výsledkem je pět strategických cílů a z nich vycházející priority, každá z nich podepřená SWOT analýzou.

Infografika 10: Proces aktualizace Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců

Infografika 11: Mapa priorit

PRIORITA 1

INSTITUCIONÁLNÍ ZÁZEMÍ A INFRASTRUKTURA

„Integrační politika založená na stabilním financování, datech, systematickém vyhodnocování a mainstreamingu na strategické, politické a administrativně-koordinační rovině představuje jeden z klíčových předpokladů pro naplnění vize Koncepce Praha – metropole všech“

O PRIORITĚ INSTITUCIONÁLNÍ ZÁZEMÍ A INFRASTRUKTURA

Praha má na konci strategického období 2018–2021 v oblasti integrace cizinců stabilizované institucionální zázemí na strategické, politické, administrativní i koordinační úrovni. Každoročně alokuje ve svém rozpočtu finanční prostředky na realizaci lokální integrační politiky, jež stojí na aktualizovaných strategických dokumentech pro oblast integrace cizinců (Koncepce a Akční plán). V politické rovině je agenda podporována ze strany odpovědné radní a Komise Rady hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců. V administrativní a koordinační rovině je realizace agendy zajišťována oddělením národnostních menšin a cizinců v úzké spolupráci s Integračním centrem Praha a dalšími aktéry, přičemž ve spolu-

práci s akademickým a neziskovým sektorem a s městskými částmi rozvinula Praha v některých oblastech i mechanismy pro efektivnější vyhodnocování integračních opatření.

Tato priorita, jež je pro strategické období 2022–2027 formulována nově, navazuje zčásti na prioritu Systémové financování politiky integrace cizinců na území Prahy v rámci Koncepce 2018–2021 a rozšiřuje ji o rozvoj strategické průřezovosti (mainstreamingu) integrace cizinců, která má být založena na principu politiky založené na datech jako předpokladu pro efektivní zacílení a financování integrační politiky.

STRATEGICKÉ CÍLE

PRIORITA INSTITUCIONÁLNÍ ZÁZEMÍ A INFRASTRUKTURA

Praha má systémový přístup k implementaci a rozvoji integrační politiky.

- » Cizinci jsou díky **průřezovému pokrytí** svých potřeb napříč městskými strategiemi přirozenou cílovou skupinou všech relevantních městských politik.
- » **Politické orgány** města jsou průběžně seznamovány s aktuálním děním v oblasti migrace a integrace a podporují potřebnou adaptaci relevantních městských strategií.
- » Praha každoročně alokuje **adekvátní finanční prostředky** pro efektivní naplňování svých strategických cílů a vizí v rámci integrační politiky a souvisejících agend a realizuje projekty i s podporou z externích finančních zdrojů.
- » Praha má odpovídající **administrativní personální kapacity** napříč všemi důležitými odbory potřebnými k efektivnímu zajištění agendy integrace cizinců.
- » Městské **strategie se opírají o data** a vyhodnocení dopadů veřejných politik na cizince, organizace veřejného sektoru a další skupiny obyvatel Prahy.
- » Praha má díky aktivní spolupráci s akademickým sektorem rozvinuté **stabilní nástroje pro evaluaci integrační politiky**.

1 V rámci oddělení je agenda zajišťována vedoucí příslušného oddělení a specialistou integrace cizinců.

PRIORITA 1: INSTITUCIONÁLNÍ ZÁZEMÍ A INFRASTRUKTURA

S

silné stránky

- » Dlouhodobá zkušenost s tvorbou a implementací integračních strategií
- » Silná vnitřní infrastruktura HMP vztahující se přímo k oblasti integrace
- » Stabilní financování integrace cizinců z rozpočtu HMP
- » Integrační centrum Praha jakožto silný strategický partner HMP v oblasti integrace cizinců
- » Analýza postavení migrantů a migrantek jako nástroj dlouhodobého sledování situace

W

slabé stránky

- » Nedostatečné personální kapacity MHMP pro řešení cizinecké problematiky
- » Nedostatečná míra financování agendy integrace cizinců vzhledem k velikosti cizinecké populace v Praze
- » Nevyváženost zajištění agendy integrace cizinců v různých městských částech a omezené kompetence HMP vůči MČ
- » Nízká provázanost strategických dokumentů HMP v zacílení na cizince
- » Rezervy v systematické evaluaci integračních opatření a ve využití dostupných dat vztahujících se k cizincům

O

příležitosti

- » Podpora politické reprezentace HMP tématu integrace
- » Vůle spolupracovat napříč útvary MHMP ve vztahu k agendě integrace cizinců
- » Externí finanční zdroje pro financování integračních projektů
- » Potenciál organizací HMP k rozvoji integrace cizinců a otevřenost ke spolupráci
- » Zájem akademické sféry a výzkumných organizací o problematiku integrace cizinců

T

hrozby

- » Ukončení OP PPR a nejistota ve financování integrace ze státního a evropského rozpočtu
- » Politické změny vedoucí k marginalizaci integrační agendy
- » Nesystematické ukotvení podpory integrace cizinců v organizacích veřejného sektoru
- » Nárůst sociálně negativních jevů na území Prahy v důsledku dlouhodobé nezajištěnosti pokrytí potřeb cizinců

PRIORITNÍ PODOBLASTI

A Integrace cizinců jako průřezová agenda

Na strategické úrovni stanovovala Koncepce 2018–2021 i cíle a opatření spadající do dalších strategických oblastí, které částečně přesahovaly i do kompetencí dalších odborů MHMP, primárně odborů sociálních věcí a školství, mládeže a sportu. Naplňování Koncepce 2018–2021 však naráželo v této rovině na problém neprovázanosti Koncepce s dalšími relevantními strategickými dokumenty Prahy. **Zajištění adekvátní reflexe potřeb všech obyvatel Prahy bez rozdílu napříč příslušnými strategiemi HMP je proto jeden z ústředních strategických cílů stanovených v této prioritě.**

Na politické úrovni je oblast integrace cizinců zaštitěna v rámci gesce jednoho z členů RHMP, stabilně funguje Komise RHMP pro oblast integrace cizinců. Komise IC podporovala ve spolupráci s oddělením NMC zvyšování informovanosti ostatních politických i administrativních orgánů HMP o migrantské populaci na území Prahy k zajištění podpory a spolupráce z jejich

strany. V této oblasti stále existují bariéry, které brání systematickému rozvoji (nejen) integrační politiky. **Jeden z klíčových úkolů pro toto strategické období představuje širší využití potenciálu Komise IC jako partnera oddělení NMC při zajištění podpory dalších politických aktérů.**

V administrativní a koordinační rovině se dosud podařilo rozvinout spolupráci mezi oddělením NMC a dalšími odbory MHMP (především SML, OMM, SLU). Rozvoj systematické meziodborové spolupráce s dalšími odbory nebo organizací HMP (primárně v sociální oblasti) narážel však na nedostatečné personální kapacity napříč všemi zainteresovanými, včetně oddělení NMC. **Vývoj počtu cizinců žijících v Praze bude bezpochyby dále narůstat i v dalších letech a je tedy nezbytné zajistit nejen posílení personálních kapacit oddělení NMC, ale i dalších s integrací cizinců nejbližší postavených odborů MHMP (SOV, SML).**

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti [Integrace cizinců jako průřezová agenda](#)

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
1. Posílení administrativních kapacit oddělení NMC k rozvoji integrace cizinců jako průřezové agendy politik HMP	1.I	Zajistit posílení administrativních kapacit odd. NMC za účelem zajištění efektivního naplňování cílů a opatření stanovených strategickými dokumenty HMP pro oblast integrace cizinců.	odd. NMC + PER MHMP
2. Reflexe situace cizinců a potřeb organizací HMP a MČ, jež s cizinci pracují, ve strategických dokumentech HMP	2.I	Vyhodnocovat zahrnutí cílové skupiny cizinců ve strategických dokumentech HMP/MČ a reflektovat ve stávajících či nově vzniklých strategických dokumentech HMP/MČ dlouhodobé zájmy a potřeby HMP/MČ ve vztahu k migrantské populaci.	odd. NMC + akademické organizace, Konsorcium NNO
3. Spolupráce oddělení NMC s odbory MHMP a organizacemi HMP významnými z hlediska populace migrantů v HMP	3.I	Zvyšovat informovanost a administrativní kapacity odborů MHMP a organizací HMP především v oblasti vzdělávání, sociálních služeb, kultury, volného času a zdravotnictví.	odd. NMC + odbory MHMP, ICP
4. Komise RHMP pro oblast integrace cizinců jako partner oddělení NMC ve strategickém rozvoji integrační politiky a jejího souladu s dalšími strategiemi HMP	4.I	Posílit informovanost Rady HMP, relevantních Komisí RHMP a Výborů ZHMP o aktuální situaci vztahující se k cizinecké populaci v HMP a potřebám strategického rozvoje relevantních politik HMP.	odd. NMC + Komise IC, Rada HMP, Výbory ZHMP a Komise RHMP
	4.II	Realizovat pravidelná jednání Komise IC a její zapojování do systémového rozvoje integrační politiky na území HMP.	odd. NMC + Komise IC

B Financování oblasti integrace cizinců

Praha každoročně alokuje finanční prostředky pro oblast integrace cizinců v rámci vlastního rozpočtu a zajišťuje tak plnění aktivit Akčního plánu. Ve strategickém období 2022–2027 se i nadále počítá s dotačním programem zacíleným na NNO a městské části a jejich integrační aktivity, stejně tak se stabilní finanční podporou ICP jako klíčového partnera města v oblasti integrace cizinců. K realizaci integračních aktivit lze využívat i další programové dotace HMP, např. programy v sociální či vzdělávací oblasti. Jelikož tyto programy mnohdy nedostatečně reflektují specifické potřeby spojené s cizineckou populací, **nastavení vzájemné dlouhodobé komplementarity dotačních programů Prahy představuje jeden z cílů v oblasti financování integrační politiky v aktuálním období.**

Z hlediska další finanční podpory ze strany Prahy hrál v období 2018–2021 zcela bezprecedentní úlohu OP PPR (zvláště v oblasti vzdělávání dětí s OMJ), který v uplynulém strategickém období skončil bez náhrady. Praha bude muset reagovat částečným navýšením vlastních nákladů na realizaci potřebných opatření³ i zvýšeným úsilím o zajištění dalších externích finančních prostředků z národních a mezinárodních zdrojů. **Důležitým cílem podmiňujícím i efektivní plnění dalších aktivit nejen v této prioritě je tedy zajištění adekvátních finančních prostředků pro účinnou realizaci integrační politiky.**

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Financování oblasti integrace cizinců**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
5. Financování aktivit HMP k zajištění efektivního naplňování priorit integrační politiky HMP	5.I	Zajistit alokaci finančních prostředků nezbytných pro efektivní realizaci vlastních aktivit HMP vyplývajících z Akčního plánu Koncepce HMP pro oblast integrace cizinců.	odd. NMC + ROZ MHMP
	5.II	Realizovat vlastní projekty či participovat na projektech s podporou z externích finančních zdrojů z národní či nadnárodní úrovně.	odd. NMC + PRI MHMP
6. Financování projektů zaměřených na práci s cizinci prostřednictvím Programových dotací HMP	6.I	Zajistit pravidelné vyhlášení dotačního Programu HMP zacíleného specificky na podporu projektů MČ, NNO a dalších relevantních aktérů v oblasti integrace cizinců.	odd. NMC + Komise DOT, poradní platformy IC
	6.II	Podporovat projekty zaměřené na práci s cizinci i u organizací nepracujících přímo v oblasti integrace cizinců prostřednictvím relevantních dotačních Programů HMP.	odbory MHMP + odd. NMC
	6.II	Zajistit vzájemnou komplementaritu dotačních Programů HMP dle aktuální situace a potřeb cílových skupin v dané oblasti.	odd. NMC + odbory MHMP, Komise IC, poradní platformy IC
7. Financování Integračního centra Praha (ICP) jako klíčového partnera HMP v oblasti integrace cizinců	7.I	Zajistit finanční podporu ICP z rozpočtu HMP za účelem zajištění provozu organizace a stabilního poskytování služeb cizincům na území HMP a za účelem financování dalších projektů ICP – např. interkulturní práce ve veřejných institucích.	odd. NMC + ICP
	7.II	Zajistit finanční podporu ICP prostřednictvím dotace na spolufinancování projektů ICP podpořených z externích zdrojů z národní či mezinárodní úrovně.	odd. NMC + ICP
8. Financování MČ či NNO v situaci vyžadující intervenci HMP v rámci konkrétní oblasti / cílové skupiny cizinců	8.I	Podpořit projekt MČ či NNO prostřednictvím individuální dotace v případě, že bude aktuální situace v dané lokalitě či z hlediska potřeby cílových skupin vyžadovat intervenci HMP.	odd. NMC + daná MČ, NNO

2 Jedná se např. o finanční podporu ICP jako klíčového partnera v naplňování integrační politiky HMP, financování projektů NNO a MČ prostřednictvím Dotačního programu IC a v roce 2021 i spolufinancování projektu Praha – metropole všech 2021 podpořeného ze strany MV ČR v rámci dotačního programu Projekty obcí na integraci cizinců na lokální úrovni.

3 Možnost navýšení vlastních rozpočtových nákladů HMP bude pochopitelně velmi záviset na dalším vývoji veřejných rozpočtů s ohledem na dopady pandemie nemoci covid-19.

C Integrační politika založená na datech a vyhodnocování dopadů

V rámci strategických dokumentů HMP pro oblast integrace cizinců byla vždy akcentována aktivní spolupráce s výzkumnými institucemi a využití analytických dat jako podkladu pro další efektivní zacílení jednotlivých integračních opatření. Díky dosavadní spolupráci na výzkumných projektech (např. Analýza postavení migrantů na území hl. m. Prahy) rozvinula Praha vlastní mechanismy pro efektivnější vyhodnocování dotačního programu pro oblast integrace cizinců či průběžné sledování potřeb škol v rámci vzdělávání žáků s OMJ v systému základního školství. Prozatím ale Praze chybí propracovanější

systém evaluace integrační politiky nebo využívání dostupných administrativních dat využitelných pro sledování dlouhodobých trendů spojených s integrací cizinců. V aktuálním strategickém období je proto cílem nejen **nadále realizovat ve spolupráci s výzkumnými a neziskovými organizacemi vlastní výzkumné projekty** včetně opakování všeobecné Analýzy postavení migrantů a migrantek na území HMP, ale i **nastavit systém sledování dalších využitelných dat jako základů pro vyhodnocování dopadů a evaluaci integrační politiky.**

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Integrační politika založená na datech a vyhodnocování dopadů**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
9. Systematická tvorba a sběr dat za účelem vyhodnocení politik a opatření HMP vztahujících se k cílovým skupinám integrace	9.I	Nastavit systém sběru a zpracování dostupných dat (včetně administrativních) a vyhodnocení dopadů politik a opatření HMP primárně s ohledem na realizaci Akčního plánu Koncepce HMP pro oblast integrace cizinců a nastavení dotačních programů HMP.	odd. NMC + IPR, výzkumné organizace
	9.II	Zopakovat Analýzu postavení migrantů a migrantek na území HMP a realizovat další výzkumné činnosti cílené na specifické oblasti vztahující se k cílovým skupinám integrace cizinců (migranti, majorita, odborná veřejnost).	odd. NMC + SOÚ AV ČR, výzkumné organizace
10. Informovanost systémových aktérů integrace cizinců o potřebách HMP plynoucích z vyhodnocení opatření veřejných politik	10.I	Informovat systémové aktéry integrace migrantů nejen na úrovni HMP o výsledcích analytických, evaluačních či monitorovacích aktivit HMP s ohledem na potřeby HMP vztahující se k cílovým skupinám integrace cizinců.	odd. NMC + Komise IC, výzkumné organizace (výzkumníci)

PRIORITA 2

MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

“Vytvoření funkční, aktivní a interkulturně otevřené sítě aktérů zásadně pomáhá k integraci na lokální úrovni a k tomu, aby se v Praze cítili dobře jak cizinci, tak obyvatelé z řad majority.”

O PRIORITĚ MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

Spolupráce a součinnost všech zainteresovaných aktérů je ne-smírně důležitá a ovlivňuje nejen začlenění cizinců do českého prostředí, ale také vzájemné soužití všech obyvatel v Praze. Praha se již v předchozích strategických obdobích zaměřovala na roli a odpovědnost klíčových subjektů a způsoby spolupráce všech relevantních aktérů. Nicméně až nyní je priorita mnohostranné spolupráce pro strategické období 2022–2027 nově formulována jako samostatný celek.

Integrace cizinců na území Prahy je mnohostranný proces, který vyžaduje aktivní zapojení a vzájemnou koordinaci všech aktérů – HMP, městských částí, neziskových organizací, akademických a státních institucí, ale i samotných cizinců a je-

jich sdružení i ostatních obyvatel Prahy. Klíčová je realizace integračních opatření na lokální úrovni a zajištění spolupráce na úrovni městských částí. Neméně důležité je zajištění vzájemné podpory zapojených aktérů a jejich metodické vedení sloužící ke zvýšení jejich interkulturní otevřenosti.

Zásadní roli ve spolupráci, síťování i sdílení informací mezi aktéry, kteří se věnují integraci cizinců na úrovni HMP, ale i městských částí, mají v současnosti poradní platformy: Regionální poradní platforma – RPP, Poradní platforma zástupců MČ Praha 1–22, Praha-Libuš a MHMP k oblasti integrace cizinců – PPMČ a Platforma zástupců odborů školství MČ a MHMP k tématu vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem – PPOŠ.

STRATEGICKÉ CÍLE

PRIORITA MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

Praha, její úřady a organizace jsou aktivně propojené s dalšími aktéry, jsou otevřené a přístupné všem Pražanům.

- » Praha aktivně zapojuje nejen prostřednictvím stabilních poradních platform odborů MHMP a MČ, organizace HMP i MČ, občanskou společnost a její organizace, aktéry z veřejného a akademického sektoru a cizince samotné do tvorby a implementace integrační politiky.
- » Cizinci samotní se systematicky podílejí na implementaci a rozvoji integrační politiky a Praha tvoří s dalšími důležitými aktéry stabilní koalici napříč sektory za účelem systémového rozvoje integrační politiky v Praze a v ČR.
- » Praha je aktivním aktérem v mezinárodních sítích, kde participuje na mezinárodních projektech a efektivně využívá možností metodické podpory nabízené těmito mezinárodními sítěmi.
- » Praha podporuje další rozvoj integrace na úrovni městských částí a zajišťuje ve spolupráci se širokou sítí institucionálních aktérů adekvátní podporu a informovanost nejen svým obyvatelům, ale i všem relevantním organizacím HMP a MČ, jež přicházejí do styku s cizinci.

PRIORITA 2: MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

S

silné stránky

- » Existující platformy aktérů integrace na úrovni HMP ke vzájemnému sdílení informací, síťování a koordinaci – RPP, PPMČ, PPOŠ
- » Velký počet renomovaných NNO, které jsou otevřené ke spolupráci a jsou schopny flexibilně reagovat na aktuální potřeby
- » Existující pozice specialistů/koordinátorů integrace na některých MČ
- » Zpracované analýzy situace cizinců na některých MČ

W

slabé stránky

- » Velký rozdíl v angažovanosti MČ v oblasti integrace, pasivita některých MČ
- » Agenda specialisty/koordinátora integrace je v rámci ÚMČ převážně kumulovaná s jinými agendami a často řádně neukotvená
- » Nedostatečné zapojení a kompetence různých relevantních aktérů (např. zaměstnavatelé, Úřad práce, politici, zdravotnická zařízení, specialisté ze zdravotnictví)
- » Nízké zapojení cizinců do procesů veřejné správy

O

příležitosti

- » Velké množství aktivních cizinců ve městě, využití jejich potenciálu a podpora jejich aktivit
- » Příležitosti pro cizince k zapojení se do existujících struktur a procesů (např. neziskových organizací, veřejných institucí, v terénní a komunitní práci)
- » Síťování a rozvoj místních partnerství subjektů věnujících se integračním aktivitám

T

hrozby

- » Nízká motivace a angažovanost migrantských spolků
- » Postupná segregace cizinců v některých lokalitách provázená odchodem české majority
- » Mění se politické vedení na MČ a tím i vnímání agendy integrace cizinců, riziko diskontinuity zavedených aktivit

PRIORITNÍ PODOBLASTI

A Spolupráce aktérů v oblasti integrace cizinců

Součinnost všech zainteresovaných aktérů je klíčová pro nastavení funkčního systému integrace cizinců na území Prahy. Zásadní pro porozumění procesu integrace a správné nastavení opatření v této oblasti je zahrnout i cizince samotné do poradních i rozhodovacích aktivit. V současnosti existují **poradní platformy** (RPP, PPMČ, PPOŠ), které různým aktérům poskytují prostor k síťování, předávání informací a know-how, ale i k pojmenování případných problémů a hledání možných řešení. Prioritou je nejen podpora těchto platforem, ale i vytvoření **co nejrozmanitější sítě spolupracujících aktérů**. S tím souvisí i aktivní oslovení nových relevantních aktérů jak z řad odborné veřejnosti, tak i **samotných cizinců**, a jejich zapojení do existujících struktur.

Výměna zkušeností a informací je dále umožněná i v rámci **dalších aktivit**, např. prostřednictvím kulatých stolů, konferencí, pracovních skupin apod. Podpora předávání informací mezi jednotlivými zainteresovanými skupinami integrace musí být prioritou dlouhodobého charakteru.

Pro Prahu jako evropskou metropoli s vlastní strategií integrace cizinců je podstatné poskytnout prostor pro **celorepublikové a mezinárodní sdílení zkušeností** v této oblasti. Je proto důležité navazovat na dosavadní zkušenosti (např. v rámci projektů INTEGRA, Města a inkluzivní strategie nebo v síti EURO CITIES) a dále rozvíjet spolupráci a partnerství s dalšími českými a evropskými městy a regiony.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti Spolupráce aktérů v oblasti integrace cizinců

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
11. Rozvoj systematické spolupráce stávajících aktérů integrace a zapojování dalších aktérů významných z hlediska integrace	11.I	Podpora pravidelné a dlouhodobé realizace poradních platforem (RPP, PPMČ, PPOŠ) k zajištění propojení a koordinace mezi aktéry integrace cizinců na místní úrovni.	odd. NMC, ICP, SML MHMP + NNO, MČ
	11.II	Aktivní oslovení nových relevantních aktérů a jejich zapojení do poradních platforem a dalších aktivit k podpoře síťování, vzájemné informovanosti a předávání zkušeností (např. městské organizace, výzkumná a zdravotnická sféra, zaměstnavatelé).	odd. NMC, ICP + další aktéři integrace
	11.III	Podpora realizace dalších aktivit k vzájemné informovanosti a předávání zkušeností aktérů v oblasti integrace cizinců (např. platformy, kulaté stoly, konference).	odd. NMC, ICP + NNO, MČ, další aktéři integrace
	11.IV	Rozvoj partnerství a aktivní spolupráce s dalšími českými i evropskými městy v oblasti integrace cizinců.	odd. NMC + ICP, NNO, národní i mezinárodní sítě
12. Systematické zapojení cizinců do procesů tvorby a implementace integrační politiky HMP	12.I	Aktivní oslovení nových aktérů z řad cizinců (migrantské spolky, aktivní občané) a jejich zapojení do poradních platforem a dalších aktivit k podpoře vzájemné informovanosti a předávání zkušeností.	odd. NMC, ICP + migrantské organizace
	12.II	Rozvoj systematického zapojení cizinců do struktur HMP v oblasti integrace cizinců, zejména v Komisi Rady hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců.	odd. NMC, ICP + migrantské organizace, Komise IC

B Integrace cizinců na lokální úrovni

Aktivita městských částí je pro oblast integrace cizinců na území Prahy klíčová a mnohé integrační aktivity lokálního charakteru by bez zájmu samotných městských částí neexistovaly a nemohly se dále rozvíjet. Je žádoucí nadále podporovat ukotvení agendy na úrovni městských částí, a to i na základě **analýzy situace cizinců** na úrovni městských částí. Městské části, které v této oblasti mají již značné zkušenosti, mohou dál předávat své know-how a společně s ICP a HMP poskytovat dále **metodickou podporu** ostatním.

Městské části mohou mít díky svým aktivitám a projektům (realizovaným např. s podporou z dotačních programů HMP a MV ČR) značný vliv na začlenění cizinců do české společnosti a dění na lokální úrovni včetně **podpory soužití majority a cizinců**. Je důležité docílit toho, aby **cizinci byli dobře informováni** o svých možnostech, vnímali sounáležitost se svým novým domovem a cítili se více jako Pražané i obyvatelé určité městské části či lokality.

Pro efektivní rozvoj agendy integrace cizinců na lokální úrovni je velmi žádoucí **zajistit** alespoň základní **personální kapacitu** na ÚMČ a podporovat začleňování **agendy integrace cizinců jako průřezového tématu** napříč relevantními odbory ÚMČ. Dlouhodobým cílem je existence specializovaných pozic na všech ÚMČ spravujících území s větším podílem cizinců či začlenění integrační agendy do některé již existující pozice na ÚMČ za účelem zajištění koordinace agendy integrace cizinců na lokální úrovni. Zároveň je žádoucí, aby spolu jednotlivé ÚMČ vzájemně spolupracovaly, předávaly si své zkušenosti a využívaly příležitosti pro síťování. Praha bude mít ve vztahu k podpoře specializovaných pozic na ÚMČ a rozvoji vzájemné spolupráce mezi MČ především metodickou a informativní úlohu.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Integrace cizinců na lokální úrovni**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
13. Ukotvení a další rozvoj agendy integrace cizinců na úřadech městských částí	13.I	Podpora realizace analýz situace migrantů na lokální úrovni za účelem správného nastavení opatření.	odd. NMC, ICP + MČ, výzkumné organizace
	13.II	Podpora realizace integračních aktivit pro cizince i majoritu ze strany MČ v oblasti integrace cizinců na lokální úrovni.	odd. NMC, ICP, NNO + MČ
	13.III	Posílení informování cizinců o fungování místní samosprávy a životě na MČ ze strany ÚMČ (web, letáky v budově úřadu).	MČ + odd. NMC, ICP, NNO
	13.IV	Podpora zvyšování personálních kapacit relevantních odborů na ÚMČ pro práci s agendou integrace cizinců, včetně začleňování interkulturních pracovníků do struktur ÚMČ.	odd. NMC, ICP + MČ, NNO
	13.V	Podpora začleňování agendy integrace cizinců jako průřezového tématu napříč relevantními odbory na ÚMČ.	odd. NMC, ICP + MČ
14. Mezioborová spolupráce na ÚMČ a spolupráce mezi ÚMČ v Praze	14.I	Podpora mezioborové spolupráce na ÚMČ v oblasti integrace cizinců (např. pracovní skupiny „cizinci“, spolupráce na komunitním plánování).	odd. NMC, ICP + MČ, NNO
	14.II	Posilování spolupráce mezi správními obvody a městskými částmi, a to především v oblasti informovanosti o oblasti integrace cizinců, monitoringu CS a možnostech společných aktivit.	MHMP + MČ, ICP
	14.III	Posilování spolupráce mezi ÚMČ a vytváření příležitostí pro síťování a předávání zkušeností (např. pracovní skupiny, spolupráce na analýzách).	MHMP + MČ, ICP, NNO

PRIORITA 3

SLUŽBY PRO CIZINCE

„Integrace cizinců je podporována sítí kvalitních a dostupných sociálních a návazných služeb, která stojí na odborné kompetenci poskytovatelů a na jejich vzájemné spolupráci.“

O PRIORITĚ SLUŽBY PRO CIZINCE

Priorita Služby pro cizince se, stejně jako v předchozím období, zaměřuje na systémovou podporu dostupnosti sociálních a návazných služeb cizincům. Navazuje na předchozí práci a rozvíjí ji v akcentu na interdisciplinární spolupráci aktérů, provázanost služeb a na analýzu a vyhodnocování jejich poskytování.

Na konci strategického období 2018–2021 disponuje Praha rozsáhlou sítí sociálních služeb. Na jejím území působí množství poskytovatelů sociálních a návazných služeb specializovaných na cizince. Díky mnohaletému úsilí v oblasti integrace cizinců bylo dosaženo velmi dobrého zasíťování specializovaných služeb v oblasti sociálního a právního poradenství cizincům. Postupně se také prohlubuje spolupráce městských částí a HMP v oblasti koordinace a plánování služeb ze strany veřejné správy. Praha podporuje poskytování a rozvoj návazných služeb, zejména interkulturní práce. Praha dále provozuje informační webovou stránku s informacemi pro cizince, kterou lze využívat pro informování cizinců i profesionálů o poskytovaných službách.

V Praze zajišťuje dle [Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV](#) potřeby cílové skupiny imigrantů a azylantů celkem 21 poskytovatelů, kteří provozují 32 sociálních služeb,

zejména odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi nebo sociální rehabilitaci. Některé ze služeb jsou přímo cílené na cizince, ostatní registrované sociální služby jsou dle povahy řešené sociální situace (např. zdravotní znevýhodnění) poskytovány všem klientům, a tedy i cizincům.

Návazné služby nejsou definovány zákonem o sociálních službách a ani nemají registrační povinnost v centrálním registru poskytovatelů sociálních služeb. Obecně jde o služby podporující komunikaci a snižování sociokulturních bariér mezi cizinci a zástupci majority. Mezi tyto služby se řadí zejména komunitní tlumočení a interkulturní práce, které spočívají například v doprovodech a tlumočení cizincům při jednání s úřady, policií, ve zdravotnických zařízeních nebo vzdělávacích institucích. Dalším typem návazných služeb jsou komunitní služby a kontaktování a informování cizinců v terénu.

Nově je do priority Služby pro cizince zařazena agenda podpory interkulturní otevřenosti veřejné správy a institucí. Podpora interkulturní otevřenosti směřuje k tomu, aby cizinci mohli využívat veškerých služeb veřejné správy a aby tyto služby i jejich pracovníci byli na práci s cizinci kompetentně i metodicky připraveni.

STRATEGICKÉ CÍLE

PRIORITA SLUŽBY PRO CIZINCE

Praha systémově podporuje poskytování a dostupnost sociálních a návazných služeb cizincům a rozvíjí interkulturní otevřenost veřejných institucí.

- » Praha podporuje dostupnost sociálních a návazných služeb všem potřebným cílovým skupinám včetně cizinců žijících na území Prahy. Služby jsou místně dostupné, mají dostatečné kapacity, jsou relevantní potřebám cílových skupin a jsou po stránce odborné a metodické schopné pracovat s cílovou skupinou cizinců.
- » Integrace cizinců je jako průřezová agenda postupně zapracovávána do agendy sociálních odborů MHMP i MČ a rozvíjí se tak mainstreaming integrace cizinců. Oddělení NMC je koordinátorem agendy integrace cizinců, úzce spolupracuje se SOV MHMP a je mu oporou v oblasti práce s cizinci.
- » Spolupráce jak mezi příslušnými odbory MHMP, tak mezi odbory MHMP a městskými částmi a mezi poskytovateli služeb probíhá díky kvalitnímu nastavení soustavně a bezproblémově.
- » Poskytování a využívání sociálních i návazných služeb je monitorováno, analyzováno a vyhodnocováno. Vyhodnocení slouží jako podklad k nastavování krátkodobých i dlouhodobých cílů a ke zlepšování dostupnosti a kvality služeb.
- » Praha alokuje finanční prostředky nebo získává finance z vhodných dotačních schémat na poskytování návazných služeb pro cizince, na podporu interkulturní otevřenosti institucí i na vyhodnocování dostupnosti služeb, jejich kvality i na hledání inovací a možností zlepšení.
- » Personál relevantních odborů a organizací HMP a MČ disponuje díky průběžnému proškolení interkulturními i dalšími specifickými kompetencemi důležitými pro práci s cizinci.
- » Dostupnost služeb veřejné správy a veřejných institucí pro cizince je zvyšována podporou jejich interkulturní otevřenosti.
- » V Praze jsou zajišťovány všechny potřebné služby, jsou poskytovány v dostatečné kapacitě a kvalitě, síť služeb je vzájemně provázaná a probíhá monitoring jejich využívání a dostupnosti. Existují-li relevantní službami nedostatečně ošetřené oblasti, jsou dobře analyticky popsány a existuje plán na pokrytí existujících potřeb, případně k tomu již probíhají příslušné kroky.

PRIORITA 3: SLUŽBY PRO CIZINCE

S

silné stránky

- » Široká škála odborných služeb pro cizince (primárně NNO)
- » MHMP podporuje návazné služby, primárně interkulturní práci
- » Přehlednost webových stránek s informacemi pro cizince
- » Spolupráce městských částí a MHMP
- » Velmi dobré zasíťování služeb v rámci hl. m. Prahy v oblasti sociálního a právního poradenství

W

slabé stránky

- » Neznalost systému integrace ze strany cizinců a nedostatečná informovanost o bezplatných službách
- » Nedostatečná informovanost cizinců ve vztahů k otázkám zdraví, bezpečí, diskriminace nebo trhu práce
- » Roztříštěnost a obtížná dostupnost informací pro cizince, zvláště pro osoby s nižším stupněm počítačové gramotnosti; omezená nabídka jazykových mutací
- » Nedostatečné informování o službách NNO, ÚMČ a neprovázanost služeb; cizinci využívají služeb samosprávných úřadů jen ve velmi malé míře, často pro neznalost jejich služeb
- » Interkulturní práce nefunguje jako stálá služba na úřadech, neexistují specializace profese (např. pro oblast zdravotnictví)
- » Trh práce je primárně oblast státních institucí, role MHMP je marginální, legislativa klade jasný důraz na zaměstnavatele, státní správa má minimální pravomoci

O

příležitosti

- » Pravidelné mapování bariér cílových skupin a jejich odstraňování
- » Rozvoj služeb pro specifické skupiny (např. senioři, matky s dětmi)
- » Rozvoj služeb pro občany ze zemí EU
- » Využití informačního potenciálu adaptačně-integračních kurzů
- » Využití informačního potenciálu místní samosprávy
- » Kulturní a komunitní centra – možnost provázání se službami pro cizince
- » Socializační programy pro cizinky na mateřské a rodičovské dovolené - propojení jazykové a interkulturní dovednosti

T

hrozby

- » Nedostatečná informovanost cizinců o jejich právech a povinnostech, nedostatečná znalost jazyka - omezený přístup k službám, riziko zneužití
- » Nedostatečná infrastruktura jistých služeb (např. pro seniory, v oblasti domácího násilí, duševního zdraví)
- » Nepřipravenost systému na změnu potřeb cizinců (např. v případě ekonomické recese někteří cizinci mohou spadnout do rizikových skupin, např. bezdomovectví)
- » Nevyřešená bytová problematika: nelegální ubytovny, nedostatek bydlení a riziko bezdomovectví, hrozba diskriminace
- » Nedostatečná státní regulace pracovních agentur a související hrozba pracovního vykořisťování

PRIORITNÍ PODOBLASTI

A Dostupné sociální a návazné služby

Podstatným úkolem rozvoje celé priority je získání celkového přehledu o poskytování a dostupnosti služeb pro cizince. Vedle **mapování a analýzy potřeb cizinců i poskytovatelů v oblasti sociálních a návazných služeb, analýzy dostupnosti a využívání služeb cizinci**, by měl být v budoucím období nastaven **dlouhodobý způsob monitoringu poskytování služeb a jejich evaluace**. Ten by měl poskytovat přehled jak o poskytovaných službách, tak o provázanosti služeb a spolupráci relevantních aktérů. Z analýz i monitoringu se bude vycházet při vyhodnocování a dalším plánování poskytování a rozvoje služeb.

Pro reálnou dostupnost sociálních služeb se dlouhodobě ukazují jako důležité a mnohde i nenahraditelné návazné služby. Proto je jejich podpora nadále významnou součástí pražské integrační strategie s tím, že těžištěm bude **podpora dostupnosti služeb interkulturních pracovníků**.

Dostupnost služeb bude podpořena **informováním cizinců** o sociálních i návazných službách, o interkulturní otevřenosti institucí, i o dalších zdrojích informací pro cizince, jakými jsou kurzy sociokulturních dovedností a adaptačně integrační kurzy. Vedle cizinců bude informování o návazných službách zaměřeno také na instituce veřejné správy nebo například zdravotnická zařízení, která se s cizinci ve své běžné praxi setkávají.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Dostupné sociální a návazné služby**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
15. Mapování potřeb a monitoring poskytování sociálních a návazných služeb cizincům	15.I	Analýza potřeb cizinců a poskytovatelů v oblasti sociálních a návazných služeb pro cizince.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	15.II	Analýza dostupnosti a využívání sociálních a návazných služeb pro cizince; mapování existujících služeb, jejich dostupnosti včetně jejich vzájemné provázanosti, identifikace chybějících služeb nebo neexistující spolupráce či návaznosti.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	15.III	Monitoring poskytování sociálních a návazných služeb – nastavení a využívání kontinuálního monitoringu dostupnosti a využívání sociálních a návazných služeb pro cizince. Evaluace poskytovaných sociálních a návazných služeb. Odborné zhodnocení kvality poskytovaných návazných služeb.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
16. Podpora dostupnosti sociálních a návazných služeb pro cizince	16.I	Podpora poskytování služeb interkulturních pracovníků/komunitních tlumočnicků v dostatečné kapacitě a podpora zřizování pozic interkulturních pracovníků v organizacích.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	16.II	Podpora poskytování terénních a komunitních služeb pro cizince.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
17. Informování o službách	17.I	Informování cizinců o sociálních a návazných službách poskytovaných na území HMP prostřednictvím stávajících i nově rozvinutých informačních kanálů.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	17.II	Informování cizinců o kurzech sociokulturních dovedností, adaptačně integračních kurzech a o institucionální podpoře integrace cizinců.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	17.III	Systematická propagace návazných služeb v rámci sociální práce, ve veřejné správě a v dalších relevantních institucích (úřady, policie, zdravotnická zařízení, školská zařízení).	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé

B Interkulturní otevřenost veřejné správy a institucí

Zvýšená kulturní diverzita obyvatel Prahy je pocíťována i ze strany veřejných institucí, které čím dál tím častěji přicházejí do styku s cizinci, což vyžaduje více kompetencí, než bylo dříve nutné. Je tedy žádoucí **zvyšovat interkulturní kompetence pracovníků veřejných institucí**, jako jsou ÚMČ, kulturní instituce, vzdělávací, zdravotnická a volnočasová zařízení, městská policie apod. Zároveň je důležité těmto institucím poskytovat **metodickou podporu pro práci s cizinci** a podporovat zavádění nástrojů posilujících jejich interkulturní otevřenost.

Tím dojde k zefektivnění vzájemné komunikace mezi veřejnými institucemi a cizinci tak, aby se snížilo riziko nedorozumění plynoucí z kulturních odlišností či jazykové bariéry a usnadnilo se vzájemné pochopení pro specifické potřeby cizinců, ale i odborníků. Posílení interkulturních kompetencí pracovníků veřejných institucí může podpořit budování pozitivního postoje pracovníků vůči kulturní rozmanitosti Prahy.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Interkulturní otevřenost veřejné správy a institucí**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
18. Podpora interkulturní otevřenosti veřejné správy a institucí	18.I	Posilování základních znalostí v oblasti integrace cizinců a specifík práce s cizinci a zvyšování interkulturních kompetencí u pracovníků veřejné správy a dalších institucí (např. knihovny, muzea, divadla a další kulturní instituce, úřady městských částí, zdravotnická zařízení, městská policie).	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, dotčené instituce
	18.II	Tvorba a distribuce praktických nástrojů (např. příruček, informačních materiálů) pro pracovníky veřejné správy a veřejných institucí (např. knihovny, muzea, divadla a další kulturní instituce, úřady městských částí, městská policie, zdravotnická zařízení) a mapování již existujících nástrojů.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, dotčené instituce
	18.III	Metodická podpora rozvoje interkulturní otevřenosti veřejné správy a veřejných institucí (např. úřady městských částí, knihovny, kulturní instituce, komunitní centra).	odd. NMC + MČ, ICP, NNO, dotčené instituce

C Kompetentní pracovníci, provázané a kvalitní služby

Kvalitní služby stojí na vzdělaných a kompetentních pracovnících a interdisciplinární spolupráci a návaznosti služeb. Podpora proto bude věnována vzdělávání pracovníků, podpoře interdisciplinární spolupráce a metodické podpoře provázanosti služeb.

Vzdělávání pracovníků se zaměří na **zvyšování odborných kompetencí** pracovníků v sociálních službách v oblasti práce s cizinci. V oblasti návazných služeb bude odborné vzdělávání směřováno k samotným interkulturním pracovníkům, terénním a komunitním pracovníkům.

Při řešení komplexní situace cizinců je zásadní, aby poskytovatelé služeb dobře spolupracovali. Podporováno bude proto

metodické nastavování provázanosti sociálních a návazných služeb (IKP, tlumočení) a jejich implementace do vybraných zařízení. **Interdisciplinární spolupráce** bude směřována k integraci cizinců do nesespecializovaných sociálních služeb, aby bylo možné je poskytovat i cizincům.

Poskytovatelé sociálních a návazných služeb z řad příspěvkových organizací i NNO budou **pravidelně situaci v oblasti jejich poskytování a dostupnosti konzultovat**. V případě potřeby budou vytvářet ad-hoc platformy k řešení vzniklých problémů nebo se zaměřením na vybraná témata. Ve spolupráci se SOV MHMP bude probíhat analýza situace a identifikace témat pro řešení ze strany SOV a strategických dokumentů spadajících pod tento odbor.

Díličí cíle a návrhy opatření v podoblasti Kompetentní pracovníci, provázané a kvalitní služby

Díličí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
19. Zvyšování interkulturních a odborných kompetencí pracovníků služeb	19.I	Zvyšování kompetencí profesionálů v sociálních službách v oblasti práce s cizinci.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	19.II	Zvyšování odborných kompetencí interkulturních pracovníků a komunitních tlumočnicků, terénních a komunitních pracovníků, odborných pracovníků dalších služeb.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
20. Metodická podpora kvality a interdisciplinární spolupráce služeb	20.I	Metodická, organizační a finanční podpora organizací při rozvoji nových služeb a programů.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	20.II	Podpora interdisciplinární spolupráce při poskytování služeb a metodického nastavení návaznosti jednotlivých služeb.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	20.III	Podpora implementace návazných služeb ve vybraných zařízeních.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ, poskytovatelé
	20.IV	Podpora pravidelných konzultací a rozvoje spolupráce poskytovatelů sociálních služeb z řad příspěvkových organizací HMP a MČ i NNO s představiteli HMP a MČ. Vytváření ad-hoc platform.	odd. NMC + SOV MHMP, ICP, NNO, MČ, poskytovatelé

PRIORITA 4

VZDĚLÁVÁNÍ

“Kvalitní vzdělávání cizinců všech věkových kategorií a důkladná metodická příprava pedagogických pracovníků jsou základním kamenem jejich úspěšného a plnohodnotného zapojení do české společnosti.”

O PRIORITĚ VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalitní vzdělávání cizinců, a to jak dětí, tak dospělých, je jedním z nejdůležitějších faktorů úspěšné integrace do české společnosti. Hlavní město Praha stabilně poskytuje podporu vzdělávání cizinců, přičemž v rámci Koncepce se jedná o jednu z tradičních priorit. Praha každoročně alokuje prostředky přímo ze svého rozpočtu, v rámci posledního strategického období (2018–2021) bylo financování realizováno také prostřednictvím prostředků z OP PPR.

Podpora HMP v oblasti vzdělávání směřuje přímo ke školám, probíhá ale také prostřednictvím financování projektů a vybraných aktivit dalších aktérů působících v oblasti vzdělávání

na území Prahy – například městské části, NNO. Díky financování ze strany HMP jsou realizovány především kurzy jazykové přípravy pro děti a žáky s OMJ i pro dospělé cizince, metodická podpora učitelů i sdílení dobré praxe prostřednictvím dalších aktivit.

Agenda v oblasti vzdělávání cizinců je zajišťována odborem SML MHMP v úzké spolupráci s oddělením NMC MHMP. K plánování postupu, sdílení informací a diskuzi ohledně situace v oblasti vzdělávání cizinců se pravidelně schází poradní platforma složená ze zástupců odborů školství jednotlivých městských částí a odborníků působících v oblasti vzdělávání či integrace.

STRATEGICKÉ CÍLE

PRIORITA VZDĚLÁVÁNÍ

Praha zajišťuje plnohodnotný a rovný přístup ke vzdělávání všem svým obyvatelům.

- » Praha zajišťuje v součinnosti s městskými částmi plnohodnotný a rovný přístup ke vzdělávání dětí a žáků s OMJ na úrovni mateřských, základních a středních škol.
- » Mateřské, základní i střední školy mají odpovídající podporu a kapacity pro kvalitní vzdělávání dětí a žáků s OMJ a jejich začleňování do života školy i třídního kolektivu.
- » V Praze existuje dostatečná nabídka dostupných kurzů českého jazyka různých jazykových úrovní pro různé věkové skupiny (tzn. pro dospělé i děti), včetně kurzů nízkoprahových.
- » Pro dospělé cizince jsou dostupné kurzy sociokulturní orientace, ale i další např. profesně či jinak orientované vzdělávací programy, jež usnadňují orientaci v českém institucionálním prostředí, kultuře a společnosti.
- » Praha ve spolupráci s dalšími aktéry zajišťuje adekvátní kvalifikovanost pedagogických pracovníků všech stupňů škol.
- » Po nastavení nového systému podpory jazykového vzdělávání cizinců v mateřských a základních školách prostřednictvím nové vyhlášky MŠMT č.271/2021 Sb., s platností od 1. 9. 2021, je cílem Prahy tento systém stabilizovat a zdokonalovat tak, aby se stal běžnou součástí procesu vzdělávání dětí a žáků s OMJ v rámci dopoledního vyučování.

PRIORITA 4: VZDĚLÁVÁNÍ

S

silné stránky

- » Postavení Prahy oproti regionu – velká síť škol i další alternativní nabídky ve vzdělávání
- » Existující nabídka kvalitních bezplatných kurzů ČJ pro cizince
- » Existující mechanismy podpory vzdělávání dětí a žáků s OMJ a ukotvení agendy na SML MHMP
- » Aktivita některých pedagogů a škol jako příklad dobré praxe
- » Pestrá nabídka volnočasových aktivit (nejen pro děti), které jsou formou neformálního vzdělávání a podporují podprahové učení češtiny i přirozenou integraci

W

slabé stránky

- » Nedostatečná efektivita v informování škol a rodičů – škola se málo využívá jako partner pro předání informací rodičům; nízká informovanost ředitelů i rodičů dětí s OMJ
- » Rezervy v podpoře žáků s OMJ při přechodu ze ZŠ na SŠ a návazně nedostačující podpora na SŠ
- » Nedostatečná kapacita v kurzech ČDJ a téměř absence kurzů odborného jazyka (např. zdravotnictví, sociální oblast)
- » Chybí systémová a plošná podpora žáků s OMJ napříč školami
- » Nedostatečná metodická podpora kurzů ČDJ a jejich financování (chybí systematická podpora plošně)
- » Nedostatečná spolupráce mezi školou, PPP a rodiči dětí s OMJ

O

příležitosti

- » Využití škol jako partnera – informovanost rodičů, aktivizace celé rodiny, vytváření komunit kolem škol; spolupráce s interkulturními pracovníky
- » Další rozvoj podpory žáků SŠ a prevence drop-outu
- » Nový státní systém podpory jazykové přípravy na MŠ a ZŠ – možnost dalšího rozvoje a zefektivnění
- » Rozvoj metodické podpory a vzdělávání pedagogů systémově (větší provázání aktérů – NPI, NNO, např. v rámci KAP, ŠIKK apod.)
- » Předávání dobré praxe škol ze zahraničí, síťování na konferencích
- » Zapojení celé občanské společnosti do vzdělávání (nejen NNO), v oblasti neformálního vzdělávání dětí i dospělých

T

hrozby

- » Končí financování podpory z OP PPR (hrozí konec intenzivní výuky ČDJ apod.) – obecně závislost na projektovém financování
- » Školní neúspěch a s tím spojená hrozba patologických projevů chování a hrozící vyloučení. Opakovaný neúspěch dětí a žáků s OMJ kvůli nedostatečné jazykové podpoře
- » Nedostatečná systémová podpora vzdělávání dětí a žáků s OMJ (provázanost a konzistence; problém se často řeší pozdě; dlouhé čekací lhůty např. do PPP)
- » Nízké počty žáků s OMJ na SŠ – velký drop-out, rozložení škol je stále stejné (školy, které poskytují podporu, a školy, které ne)

PRIORITNÍ PODOBLASTI

A Vzdělávání dětí a žáků s OMJ

Kvalitní **vzdělávání dětí a žáků s OMJ** je předpokladem k jejich úspěšné integraci do české společnosti, přičemž základní podmínkou je především zvládnutí českého jazyka na úrovni komunikační i akademické. V letech 2018–2021 došlo k nárůstu jazykové přípravy v MŠ a ZŠ formou výuky češtiny jako druhého jazyka (ČDJ), a to zejména díky financování z OP PPR a z rozpočtu HMP. HMP prostřednictvím Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy dlouhodobě podporuje žáky s OMJ v jejich jazykové přípravě k maturitě.

Koncepce si klade za cíl dosáhnout **kvalitní jazykové přípravy a podpory dostupné pro každé dítě a žáka s OMJ** vzdělávající se v pražských školách, která bude poskytována na všech stupních škol po celou dobu docházky dětí a to jak v kurikulární podobě, tak mimo ni. Pro zkvalitnění adaptačních procesů, psychickou podporu dítěte při sociálním začleňování i odstranění bariér je neméně důležitá podpora přirozeného učení dětí při **neformálních vzdělávacích aktivitách**.

Při vzdělávání dětí a žáků s OMJ je zásadní i efektivní komunikace mezi školou a rodiči. Důležitou podporou pro zprostředkování komunikace mezi rodinami dětí a žáků s OMJ a školami představují komunitní tlumočníci a interkulturní pracovníci, kteří pomáhají překonávat kulturní a jazykovou bariéru a usnadňují vzájemné porozumění při komunikačně náročných situacích. Spolu s neziskovými organizacemi a NPI ČR zajišťuje HMP nejen asistenční služby, ale i překlady dokumentů školy do různých jazykových mutací.

Pro zajištění kvalitního vzdělávání dětí a žáků s OMJ je nezbytné i průběžné **získávání aktuálních dat** o stavu vzdělávání dětí a žáků s OMJ na pražských školách, jejich zpřístupnění relevantním aktérům a zohlednění při tvorbě opatření. Zásadní je zároveň **metodická podpora zřizovatelům škol a školských zařízení**, stejně tak aktérů působících mimo oblast školství v jejich **koordinačních aktivitách**, informovanosti i odborném zázemí.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Vzdělávání dětí a žáků s OMJ**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
21. Zajištění jazykové přípravy a podpory	21.I	Rozvoj podpory dětí v MŠ po celou dobu jejich docházky s cílem snížit jazykové bariéry před nástupem na ZŠ a zvýšit adaptaci na české školní prostředí i systém výuky se zvláštním důrazem na zvládnutí jejich přechodu na ZŠ.	SML MHMP + odd. NMC, MČ, NNO
	21.II	Podpora intenzivní jazykové přípravy žáků s OMJ na ZŠ, včetně žáků s nulovou znalostí jazyka: zajištění jazykové podpory a vytvoření rámce s diferenciací tří úrovní potřeby podpory, koordinace, sdílení informací a monitoring.	SML MHMP + odd. NMC, MČ
	21.III	Intenzivnější zajištění odpoledních kurzů ČDJ a doučování dalších předmětů v průběhu školního roku i prázdnin dle potřeby žáků s OMJ (intenzivní třídy, podpora doučování).	SML MHMP + odd. NMC, MČ, NNO
	21.IV	Nastavení podpory jazykové přípravy žáků s OMJ při přechodu/vstupu na střední školu a v průběhu studia na střední škole (podpora výuky ČDJ na jazykové škole).	SML MHMP + odd. NMC, SŠ, NNO
22. Neformální vzdělávání dětí	22.I	Odstranění bariér v oblasti neformálního vzdělávání (volnočasové aktivity) dětí a žáků s OMJ, podpora atraktivních forem aktivit a motivace dětí a žáků s OMJ k zapojení do volnočasových aktivit.	SML MHMP, odd. NMC + DDM, MKP, NNO
23. Vzájemná spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou	23.I	Zacílení podpory MČ v oblasti využívání existujících nástrojů podporujících komunikaci mezi školou, rodiči i dětmi/žáky s OMJ a vyšší informovanosti uvnitř vícejazyčných komunit prostřednictvím dotačního programu HMP.	SML MHMP, odd. NMC + MČ, NPI ČR

24. Kontinuální metodická podpora, podpora systémové koordinace a koncepce	24.I	Posílení koordinačního zajištění agendy vzdělávání dětí a žáků s OMJ na úrovni odboru školství a mládeže MHMP a na úrovni MČ, zlepšení meziodborové spolupráce nejen v rámci MHMP a kontinuity vzdělávání dětí a žáků s OMJ.	SML MHMP + odd. NMC, MČ
	24.II	Metodická podpora zřizovatelům škol a školských zařízení, jejich odborné vzdělávání a vedení k zajištění kvalitnějšího vzdělávání dětí a žáků s OMJ, podpora komunikace mezi školami a jejich zřizovateli a podpora MČ v jejich koordinační roli.	SML MHMP + PPOŠ, MČ, NPI ČR, NNO, ICP, školy a školská zařízení
	24.III	Průběžné získávání aktuálních dat o stavu vzdělávání dětí a žáků s OMJ na pražských školách, jejich zpřístupnění relevantním aktérům a zohlednění při tvorbě opatření.	SML MHMP + odd. NMC, školy a školská zařízení, NPI ČR

B Vzdělávání dospělých cizinců

Vzdělávání dospělých cizinců je jak v oblasti jazyka, tak v oblasti sociokulturní orientace a odborného vzdělávání zásadní pro jejich úspěšnou integraci do české společnosti.

Díky dotační podpoře HMP a dalších donátorů (např. MV ČR) byly v období 2018–2021 realizovány jazykové kurzy pro dospělé cizince v různých jazykových úrovních, stejně tak aktivity zaměřené na zajištění nízkoprahového vzdělávání, kurzů sociokulturní orientace i aktivity směřující k podpoře profesního vzdělávání dospělých cizinců.

Cílem je podpora vzdělávacích aktivit, které budou systematicky pokrývat všechny oblasti potřebné pro začlenění dospělých cizinců do společnosti a pro jejich plnohodnotné uplatnění na trhu práce: od **jazykového vzdělávání** na všech úrovních, přes **kurzy sociokulturní orientace** až po vzdělání profesní. Neméně důležitá je podpora **informovanosti** dospělých cizinců o časově, finančně i místně dostupných vzdělávacích aktivitách.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti Vzdělávání dospělých cizinců

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
25. Systémové a kontinuální vzdělávání dospělých	25.I	Rozvíjení místně a časově dostupného volnočasového jazykového vzdělávání, včetně vzdělávání v oblasti odborného jazyka.	odd. NMC + Expat centrum Praha, ICP, NNO
	25.II	Podpora zajištění nízkoprahového vzdělávání, kurzů sociokulturní orientace, podpora profesního vzdělávání a setkávání na úrovni komunitních kruhů.	odd. NMC + Expat centrum Praha, ICP, NNO
26. Posílení informovanosti v oblasti vzdělávání dospělých cizinců	26.I	Rozvíjení informovanosti o možnostech vzdělávání uvnitř cizojazyčných komunit.	odd. NMC + Expat centrum Praha, NNO (primárně migrantské)

C Zvyšování interkulturních i odborných kompetencí pedagogických pracovníků

Zvyšování interkulturních i odborných kompetencí pracovníků pracujících v oblasti vzdělávání cizinců je základní podmínkou pro úspěšné začlenění dětí a žáků s OMJ a dospělých cizinců do české společnosti i pro vytvoření vhodných podmínek pro kladné přijetí cizinců majoritou.

V období 2018–2021 bylo jednou z priorit posílení informovanosti škol o možnostech vzdělávání pedagogických pracovníků, které bylo zajišťováno mimo jiné i prostřednictvím PPOŠ. V rámci dotačního programu HMP pro oblast integrace cizinců byly opakovaně realizovány projekty NNO či v rámci podpory z OP PPR se uskutečnily projekty zaměřené na rozvoj vyučování češtiny jako cizího jazyka. Po celé období 2018–2021 pokračovala realizace kurzů pro asistenty pedagoga pro děti a žáky s OMJ.

Cílem v této oblasti je další **rozvoj metodické podpory** všech osob participujících na vzdělávání dětí a žáků s OMJ jak v oblasti jejich začleňování s ohledem na aktuálně platnou legislativní situaci, tak v oblasti výukových metod v souladu s principy inkluzivní pedagogiky.

Nedílnou součástí je i **zvýšení informovanosti** o aktuální situaci na poli vzdělávání dětí a žáků s OMJ (např. legislativní změny) u pracovníků ve vedení škol všech stupňů a nastavení širší spolupráce umožňující sdílení zkušeností a prohloubení znalostí (mezioborově, celorepublikově, ale i mezinárodně).

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti **Zvyšování interkulturních i odborných kompetencí pedagogických pracovníků**

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
27. Rozvoj metodické podpory pedagogů	27.I	Plošná systémová metodická podpora a zajištění vzdělávání nejen pedagogických pracovníků školy při osvojení dovedností v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do výuky, třídního kolektivu i školního prostředí.	SML MHMP + odd. NMC, NPI ČR, NNO, vzdělávací instituce
	27.II	Vzdělávání pro získání kvalifikace učitele ČDJ a následná metodická podpora pedagogů ČDJ.	SML MHMP + odd. NMC, NNO, vzdělávací instituce
28. Posílení informovanosti	28.I	Nastavení systematické a koordinované podpory vedení škol všech stupňů prostřednictvím zvýšení informovanosti o legislativní situaci a dění v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ na všech stupních škol, o specifických podporných na daném stupni školy a o příležitostech k financování.	SML MHMP + odd. NMC, NPI ČR, vzdělávací instituce
29. Širší spolupráce	29.I	Podpora sdílení zkušeností a dobrých praxí na lokální i mezinárodní úrovni.	SML MHMP + odd. NMC, NPI ČR, vzdělávací instituce
	29.II	Mezioborová spolupráce s dalšími institucemi z akademické a výzkumné sféry (např. VŠ, VOŠ – výzkumy k tématu, psychologie, lingvistika, SOÚ AV ČR).	SML MHMP + odd. NMC, vzdělávací a výzkumné instituce

PRIORITA 5

SOUŽITÍ

“Praha si pevně stojí za svou multikulturní historií a současností, otevřeně komunikuje se všemi obyvateli města a podporuje společenský mezikulturní dialog jako klíčový prvek rozvoje soudržné a tolerantní společnosti.”

O PRIORITĚ SOUŽITÍ

Praha patří k moderním multikulturním městům, jejichž obyvatelstvo se vyznačuje velkou kulturní a společenskou rozmanitostí. Tato skutečnost přináší řadu pozitiv, ale i nových sociálních situací a výzev z hlediska vzájemného soužití všech obyvatel města, které někdy mohou vyvolávat strach z neznámého nebo nedorozumění plynoucí jazykových a kulturních rozdílů. Ze zkušeností jiných evropských měst se nejlépe osvědčují taková integrační opatření, která usnadňují účast a podporu pro každého ve společnosti, tedy nově příchozích i starousedlíků, cizinců i majoritní společnosti.

Ve snaze podpořit rozvoj otevřené a soudržné společnosti ve městě proto Praha poprvé během strategického období 2018–2021 zařadila do Koncepce integrace cizinců a navazujících akčních plánů i samostatnou prioritu s názvem Soužití majoritní společnosti a migrantů. Vytvořením této nové priority Praha taktéž zčásti reagovala na tehdejší zhoršené vnímání cizinců ze strany české společnosti, ke kterému došlo zejména v souvislosti s tzv. migrační krizí probíhající po roce 2015. Priorita zahrnovala tři dílčí oblasti, zaměřené na podporu mezikulturního dialogu, podporu dobrovolnictví jakožto rozšířené formy občanské angažovanosti v Praze, a rozvoj interkulturní otevřenosti veřejných institucí a úřadů městských částí.

Pro období 2022–2027 došlo k větší restrukturalizaci priorit a dílčích cílů napříč celou Koncepcí, včetně struktury a obsahu priority Soužití. Nově navržená opatření v této prioritě zosobňují na jednu stranu ambici Prahy, že další rozvoj politiky integrace cizinců na úrovni města bude pokračovat s větším důrazem na komunikaci problematiky integrace směrem ke všem obyvatelům města a za využití široké škály dostupných médií a komunikačních prostředků. Na stranu druhou je důležité reflektovat i potřeby různých skupin obyvatel města z hlediska zachování příznivého klimatu v rámci rozmanité společnosti metropole. K tomu je záhodno jednak podporovat rozvoj a využití pozitivního přínosu rozmanitosti v rámci sousedského, kulturního a společenského života, jednak je potřebné myslet i na prevenci a řešení případných negativních jevů, které diverzita prostředí nezbytně obnáší. Interkulturní otevřenost institucí se stala součástí jiné priority, zacílené na sociální a návazné služby pro cizince.

Celkově mají opatření v této prioritě za cíl podpořit integraci jako proces, který vede k bezproblémovému a oboustranně prospěšnému soužití cizinců a majority, k budování vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za společné soužití a vybudování vzájemně provázané a komunikující společnosti.

STRATEGICKÉ CÍLE

PRIORITA SOUŽITÍ

Praha se otevřeně hlásí ke své vizi Praha – metropole všech a aktivně rozvíjí společenskou soudržnost.

- » Na základě propracované komunikační strategie Praha dlouhodobě rozvíjí inkluzivní společenský diskurz, realizuje ve spolupráci s dalšími aktéry informativní a osvětové kampaně určené všem Pražanům či konkrétním skupinám obyvatel včetně cizinců, efektivně využívá a propojuje své komunikační kanály a dokáže čelit xenofobním náladám a dezinformacím spojeným s migrací a integrací.
- » Praha systematicky podporuje a na principu mainstreamingu rozvíjí společenské a kulturní akce místního charakteru, které jsou přirozeným místem pro setkání a zapojení Pražanů z řad majority i cizinců žijících v dané lokalitě a podporují jejich vzájemné tolerantní soužití.
- » Praha podporuje rozvoj občanské společnosti, neboť informuje a vzdělává cizince o možnostech občanské participace, rozvíjí dobrovolnickou činnost a prostředky vzájemné přímé podpory a komunikace mezi majoritou a cizinci.
- » Praha je připravena na mimořádné situace související mimo jiné s migrací, které by mohly společenské klima či konkrétní skupiny obyvatel ohrozit. Má pro řešení krizových situací odpovídající organizační a metodické nástroje, které je připravena v případě potřeby rychle aktivovat a využít.
- » Díky uvedeným opatřením Pražané přijímají diverzitu jako přirozenou součást jejich každodenního života v moderní otevřené metropoli.

PRIORITA 5: SOUŽITÍ

S

silné stránky

- » Praha má široké spektrum aktérů, kteří se tématu integrace věnují
- » Široká nabídka kulturních, volnočasových a zájmových akcí a aktivit s integračním charakterem
- » Majoritní populace Prahy má zkušenosti s cizinci, lépe rozumí diverzitě ve společnosti i v rámci migrantské komunity. Uspodňuje to komunikaci o migraci i implementaci integračních opatření/aktivit

W

slabé stránky

- » Nepřípravenost institucí: nedostatečné interkulturní kompetence, nedostatečná znalost problematiky cizinců a informovanost o problematice integrace cizinců
- » Neefektivní práce s majoritou. Aktivní je převážně neziskový sektor, který se ovšem setkává i s negativním vnímáním ze strany majority
- » Nedostatečná informovanost majority o oblasti integrace cizinců
- » Slabý zájem obyvatel HMP o téma integrace

O

příležitosti

- » Spolupráce s médii při komunikaci tématu integrace
- » Využití sociálních sítí a influencerů, obecně digitálních komunikačních platforem
- » Otevřenost ke spolupráci u organizací zřizovaných HMP
- » Vzdělávání a zvyšování povědomí aktérů integrace cizinců v interkulturních kompetencích
- » Využití potenciálu cizinců jako dobrovolníků
- » Pozitivní využití potenciálu celospolečenských krizových situací (aktivizace MČ, spolků, dobrovolníků)

T

hrozby

- » Vyostření vztahů mezi majoritou a cizinci: negativní postoje veřejnosti, zvyšování diskriminace na straně majority, uzavřenost a pocit vyloučení zvyšující pravděpodobnost radikalizace na straně cizinců
- » Ekonomická situace ohrožující společenské klima a rozšíření negativních postojů vůči cizincům
- » Přetrvávající ofenzivní diskurs vůči cizincům v ČR

PRIORITNÍ PODOBLASTI

A Komunikace tématu integrace

Témata migrace a integrace migrantů začala rezonovat českou společností a médií především po roce 2015 v souvislosti s celoevropskou migrační krizí, což se bohužel dělo a stále děje spíše v negativních konotacích. Diskuzi o potenciální imigraci do země provází strach z neznámého a zároveň v ní chybí fakta a odborná perspektiva. Naopak veřejná debata o integraci na celospolečenské úrovni téměř neprobíhá, mimo odbornou veřejnost prakticky nepronikla a veřejnosti tak stále chybí základní informovanost o problematice. Tento stav skýtá velký prostor pro šíření dezinformací a poplašných zpráv, což následně přispívá k vytváření konfliktů a napětí ve společnosti a ohrožuje tak její soudržnost.

Praha si uvědomuje důležitost své role jakožto samosprávy a s tím spojenou úlohu dobře zvládnout komunikaci tématu integrace cizinců v rámci místní přijímající společnosti. Proto si stanovuje jako jeden z cílů informovat média a veřejnost o své činnosti zaměřené na podporu integrace cizinců a konkrétních realizovaných opatření vedoucích k úspěšnému začleňování cizinců do života metropole.

Za tímto účelem si Praha v první řadě klade za cíl zpracovat vlastní **strategii komunikace k tématu migrace a integrace**, jakož i podporovat své vlastní kapacity i kapacity městských částí a dalších aktérů v jejich informačních a osvětových aktivitách. Na základě vytvořené komunikační strategie má posléze docházet k výběru či vytváření vhodně zvolených komunikačních

nástrojů, které umožní městu a dalším aktérům otevřeně a systematicky komunikovat se všemi obyvateli města a podporovat celospolečenský mezikulturní dialog. Stěžejním nástrojem tohoto typu je informační webový portál www.metropolevsech.eu, jehož rozvoj bude důležitý i nadále. Shromažďují se zde aktualizované informační materiály a další důležité informace a data věnovaná jednotlivým oblastem integrace cizinců v Praze. Díky svým čtyřem cizím jazykovým mutacím portál navíc poskytuje lepší informovanost i převážně většině cizinců žijících na území města. Současně se v navržených opatřeních této priority dbá i na to, aby byly zachovány i další dříve osvědčené komunikační nástroje města v online či tištěné podobě.

Neméně důležitá je pak **podpora zvyšování povědomí o integraci** a její realizaci na lokální úrovni u všech obyvatel Prahy ze strany místní samosprávy. Správnost, dostupnost a sdílení aktuálních informací o problematice integrace cizinců jsou klíčovými faktory nejen pro proces adaptace cizinců na nové prostředí, ale i pro adaptaci většinové společnosti a veřejných i privátních organizací na rostoucí počet cizinců žijících ve městě. Proto je zásadní nadále podporovat tvorbu vhodných informačních nástrojů, realizaci osvětových akcí různého charakteru nebo také rozvíjet spolupráci s regionálními médii, aby se díky nim dostávaly cizincům potřebné aktuální informace týkající se života ve městě a majoritní společnost měla přístup k objektivnímu obrazu o migraci a cizincích žijících v Praze.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti Komunikace tématu integrace

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
30. Prezentace města jako hlavního aktéra lokální integrace	30.I	Rozvoj a implementace komunikační strategie v oblasti integrace cizinců při zapojení široké škály relevantních subjektů, včetně politické reprezentace HMP.	odd. NMC + OMM MHMP, ICP, NNO, MČ
	30.II	Rozvoj kapacit MHMP k propagaci aktivit HMP a dalších aktérů v oblasti integrace na území Prahy a k tvorbě potřebných komunikačních nástrojů.	odd. NMC + OMM MHMP, ICP, NNO, MČ
	30.III	Rozvoj informačního webu www.metropolevsech.eu a jeho Facebookové stránky jako klíčových komunikačních prostředků města směrem k cílovým skupinám integrace.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ
31. Komunikace s majoritou	31.I	Podpora realizace osvětových aktivit a využití dostupných komunikačních prostředků vhodných k informování majority o životě a integraci cizinců žijících v Praze.	odd. MHMP + OMM MHMP, ICP, NNO, MČ
	31.II	Podpora aktivní spolupráce s regionálními médii za účelem zviditelnění problematiky integrace cizinců a vytváření objektivního obrazu migrace a cizinců žijících v HMP.	odd. NMC + OMM MHMP, regionální média, ICP, NNO, MČ
32. Informovanost cizinců a jejich orientace ve městě	32.I	Podpora tvorby a pravidelné aktualizace informačních materiálů pro cizince ze strany aktérů integrace.	odd. NMC + ICP, NNO
	32.II	Podpora realizace osvětových a vzdělávacích aktivit zvyšujících informovanost cizinců o různých aspektech jejich integrace do společnosti.	odd. NMC + ICP, NNO, MČ

B Společenské klima a komunitní život

S ohledem na nedávný vzrůst napjatého sociálního klimatu ve vztahu k oblasti migrace v celé zemi a také s ohledem na fakt, že integrace cizinců se převážně děje na místní úrovni, považuje Praha za zásadní otázku maximální podpory přátelského soužití mezi všemi obyvateli metropole.

Především z pohledu cizinců by se integrace měla prolínat všemi složkami jejich života. Přičemž je důležité nabídnout jim stejné příležitosti jako ostatním obyvatelům aktivně přispívat k rozvoji města a jeho společenství. Jedná se zejména o aktivní účast cizinců na vytváření a udržování skutečných kontaktů mezi lidmi prostřednictvím vlastních občanských iniciativ, či o jejich snadný přístup k otevřené nabídce aktivit všeho druhu ve městě. Integrace se ovšem neobejde bez aktivního zapojení majoritní společnosti, proto je zejména na sousedské úrovni potřeba vytvářet příležitosti pro vzájemné neformální interakce. Toto je realizovatelné především prostřednictvím kulturních, společenských či volnočasových aktivit. Respektive jakýchkoliv mezikulturně otevřených interakcí na sousedské úrovni. Podpora interakcí s většinovou společností prokazatelně usnadňuje dialog a vzájemné porozumění, protože u cizinců podněcuje vlastní pocit sounáležitosti v novém prostředí a napomáhá lepšímu porozumění místním normám

a hodnotám. U majoritní společnosti se tím zase zvyšuje pocit přirozeného soužití a snáze se utváří vstřícný postoj k rozmanitosti.

HMP proto již dlouhodobě podporuje městské části, neziskové organizace či městem zřízené organizace v oblasti kultury a volného času k aktivnímu zapojování cizinců do svých činností či pořádání různorodých, interkulturně laděných akcí se zaměřením na širokou veřejnost. Vedle toho HMP plánuje nadále podporovat rozvoj neformálních vazeb mezi cizinci a příslušníky majoritní společnosti prostřednictvím dobrovolnictví, které ze své podstaty napomáhá snadnějšímu navazování vzájemných kontaktů a společnému utváření lokálních společností.

Nekonfliktní soužití všech obyvatel metropole nejen napomáhá sociální soudržnosti, ale rovněž působí preventivně vůči xenofobii, radikalizaci, segregaci či sociálnímu vyloučení některých skupin obyvatel, což jsou výzvy, na něž musí být Praha náležitě připravena. K tomu jsou důležité jak konkrétní kroky zaměřené na předcházení těmto projevům vůči cizincům, tak i vytvoření plánu pro případné mimořádné události, které mohou významně ovlivnit soužití obyvatel v hlavním městě.

Dílčí cíle a návrhy opatření v podoblasti Společenské klima a komunitní život

Dílčí cíle	Kód	Návrhy opatření	Garant + spolupráce
33. Podpora místních komunit s integračním přesahem.	33.I	Podpora realizace kulturních, komunitních a volnočasových aktivit se zaměřením na integraci, včetně aktivit bez důrazu na integraci, ale zahrnujících interkulturní prvky (tzv. mainstreaming integrace).	odd. MHMP + NNO, MČ, ICP
	33.II	Podpora a rozvoj dobrovolnické činnosti, mentoringu a dalších forem občanské/komunitní participace ve vztahu k integraci a přímému zapojení cizinců.	odd. MHMP + NNO, ICP, MČ
34. Prevence nežádoucích jevů v diverzifikované společnosti HMP.	34.I	Podpora aktivit vedoucích k řešení situací veřejného pořádku a společného veřejného zájmu, včetně prevence xenofobního chování a extremistických projevů ve společnosti.	odd. MHMP + BEZ MHMP, NNO, ICP
	34.II	Realizace mimořádných opatření v reakci na neočekávané situace v Praze s potencionálním dopadem na oblast integrace cizinců (ekonomická krize, přírodní katastrofy, zvýšený nárůst migrace, epidemie aj.).	odd. NMC + odbory MHMP, MČ, NNO, ICP

PŘÍLOHA:

PŘEHLED ORGANIZACÍ A INSTITUCÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH NA AKTUALIZACI PRAŽSKÉ KONCEPCE

Agency for Migration and Adaptation AMIGA, z.s.
 ALLIANCE-BENIN EN RÉPUBLIQUE TCHEQUE
 Arcidiecézní charita Praha
 Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.
 CzechInvest – Agentura pro podporu podnikání a investic
 Člověk v tísni, o.p.s.
 Dignity Restoring Hope, z.s.
 Dům dětí a mládeže hlavního města Prahy
 Dům dětí a mládeže Modřany
 Expat Centrum Praha
 Fakultní mateřská škola při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy
 Hospodářská komora České republiky
 Hotelová škola, Praha 10, Vršovická 43
 Charita Česká republika
 In IUSTITA, o.p.s.
 InBáze, z.s.
 Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
 Integračního centra Praha o.p.s.
 International Organization for Migration
 Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy
 KITAP, z.s.
 Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z.s.
 Magistrát Hlavního města Prahy
 Magistrát města Brna
 Mateřská škola Čtyřlístek, Praha 13
 Městská knihovna v Praze
 META, o.p.s.: Společnost pro příležitosti mladých migrantů
 Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
 Ministerstvo vnitra České republiky
 Národní pedagogický institut České republiky
 Nová Škola, o.p.s.
 Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
 Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4
 Petyovský & Partners s.r.o.
 Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s.
 Sociologický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i.
 Spolek lékařů se zahraničním vzděláním „DOKTOR ČECHOV“
 Střední odborná škola logistických služeb
 Univerzita Karlova
 Úřad Městské části Praha 3
 Úřad Městské části Praha 4
 Úřad Městské části Praha 5
 Úřad Městské části Praha 7
 Úřad Městské části Praha 9
 Úřad Městské části Praha 11
 Úřad Městské části Praha 12
 Úřad Městské části Praha 13
 Úřad Městské části Praha 14
 Úřad Městské části Praha-Libuš
 Viet Up, z.s.
 Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
 Základní škola Campanus
 Základní škola Marjánka
 Základní škola profesora Švejcara v Praze 12

Magistrát hl. m. Prahy
Mariánské nám. 2, Praha 1, 110 01
www.praha.eu

Praha 2021